

מחלקי המים | אשר יובל

אזור: שחר יובל

וְהָיָה כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שָׁרְשָׁיו (ירמיהו יז ח).

אשר יובל

מחלקי המים

פיוטים ותפילות

לזיכרון דורות ראשונים שורשים:
משה וחדוה יובל, הרב יוסף יהודה ומרתה ריינר

ולתפארת דורות ממשיכים ובונים:
נעה ונח, איתמר ואביטל, נדב ושפרה, יוסף חיים,
הלל, יאיר, שחר אורי, אמיר משה, ינון יהודה,
רון יוסף וגיל שמעון

ולחוט המחבר, אמת הבניין, רעייתי רבקה

בין פיוט למדרש

עדן הכהן

פיוט ומדרש מן השמים ירדו כשהם כרוכים זה בזה. רבות בשנים סברו החוקרים המלומדים כי שתיים בנות לה לרוח היצירה היהודית: הדרשה היא בכורתה הלמדנית כבודת הראש, והפייטנות – צעירתה השובבה, החוזרת חרוזיה ומתנאה בקישוטיה. ויתרה היא הבכורה מן הצעירה, שתוכני שירתה של הצעירה שאולים כולם מן הבכורה ונשענים אל בינתה.

משנתחדשו הזמנים הלכה ונתבהרה תמונה אחרת אל מול עינינו המשתאות – הדרשה ושירת הקודש שתי בנות תאומות הן, ורק רוח היצירה האנושית אחת היא. הדרשן יצר את דרשתו בכוח הגותו, תוך שהוא נשען על סיפורי המקרא ועל חלקיו ההלכתיים, והיטה אוזנו למסורות אגדיות שהילכו בקהל ישראל במשך הדורות. היו ימים שבהם נשא את דרשתו אל מול הקהל המתכנס בבתי התפילה, בזמנים אחרים נשמעה דרשתו בין כותלי בית המדרש ולפרקים נועדה הדרשה להישאר כתובה בספר. בין כך ובין כך הרבה הדרשן תורה בישראל, ולומדי תורה עלצו וריוו נפשם מממיו. והפייטן את שירתו כתב בכוח היצירה ששרתה עליו, ואף לנגד עיניו עמדו המקרא ודברי החכמים שקדמוהו, אלא שבכוח דמיונו עשוי היה אף הוא ליצור דרשות מחודשות או לגלות אגדות נשנות שבדרכים עקלקלות פילסו דרכן הנסתרת עוד מימים קדמונים. שירתו נועדה ליהנות את הבאים בשערי בתי הכנסיות ולקרב את ליבם לאביהם שבשמים, ובדרכו שלו אף הוא הרבה תורה בישראל וחיבבה על לומדיה.

הפיוט והמדרש, שני ערוצי היצירה המרכזיים של קדמונינו, יקרים בעינינו משום שהם הד נאמן לרוחה של בני ארץ ישראל שנאחזו באדמתה של הארץ הטובה באלף הראשון לספירה. לא קלים היו חייהם בארץ ישראל: הנוצרים רדפו והחריבו את בתי כנסיותיהם, והמוסלמים עשקום והכזיבו את תקוותיהם לגאולה, אך כל אותה העת הוסיפו יהודי הארץ להעמיד שפע יצירות מדרש ופיוט שמפליאות אותנו עד היום בעמקותן וביופיין. רוחה של הארץ, נופיה והווי החיים שבה, מנשבים אלינו מיצירות אלו וקושרים את ליבנו אל אבותינו הקדומים ואל עוז רוחם.

והיום, משהשיבנו האל בחסדו אל ארצנו המובטחת, שוב ניבעים בה מעיינות מדרש ופיוט, והולכים ורבים מימיהם, מפרשה לפרשה, ממועד למועד, בין אם מוצא המעיין ברחוב מחלקי המים ובין ששופע היובל אצל כותלי בית מדרשו של רבי אליעזר הגדול. מעת לעת מגלה כל צמא למים בתיבתו דברי תורה המשיבים את נפשו ומנעימים את שבתותיו ומאירים לו את ימיו, בין אם מדרש בהם, בין אם שירה. מדרש ששירה בו ופיוט שמדרש בו.

הוא שאמרנו: כשהם כרוכים זה בזה ירדו מן השמים מדרש ופיוט.

אפרת, ניסן תשפ"ב

סדר השירים

מעגל השנה

בראשית

להתחיל מבראשית | 11

רוח אלהים | 17

בצלם אלהים | 19

לך לך

בין ראיית אברהם לראיית משה | 20

חיי שרה

ענון, דלת, נר ועיסה - מאוהל שרה לאוהל רבקה | 23

תולדות

עתירה | 24

ויצא

אבני המקום | 25

עלה יעקב אל ראש הסולם | 36

שוב אל ארץ מולדתך | 39

חנוכה

מעוז צור - הבית השביעי | 42

מקץ

ויכר - ויתנכר | 44

ויגש

העוד אבי חי, עוד יוסף בני חי | 46

ויחי

לישועתך קיויתי ה' | 50

סיום ספר בראשית

חלומות בראשית | 51

שמות

כוחה של חמלה | 52

בשלח, שבת שירה

מה ראתה שפחה על הים | 56

תצוה

נר תמיד | 60

ליל הסדר

פיוט מחלקי המים לסימני הסדר | 61

שמיני, ימי הזיכרון

וידום אהרון | 62

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

על הניספים ועל המישרפות | 66

אתה הבדלתנו מכל העמים | 69

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל

בהעלותך את הנרות | 71

של נעליך מעל רגליך | 73

יום העצמאות

היינו כחולמים | 77

אשירה לה' כי גמל עלי | 81

מלכויות, זיכרונות ושופרות | 86

גידולים שגידלה ארץ ישראל | 90

כי תבוא

השקיפה ממעון קדשך | 92

נצבים חותמת השנה

ושוב אנחנו נצבים | 94

קורות העתים

סליחות למרחשון | 100

נגיף אחד קטן | 102

משל הציפור | 104

באין לנו פה | 108

ט"ו בשבט של שנת תשפ"ד | 109

סליחות תשפ"ד | 112

תפילות וברכות

ברכה לבן / בת מצווה | 116

מי שברך למתגייסים לשירות | 118

יום הכיפורים

ברכת הבנות והנכדות | 120

ברכת הבנים והנכדים | 122

בין כיפור לסוכות

ימים של חסד | 124

סוכות

תפילה לפרידה מן הסוכה | 127

מעגל השנה

להתחיל מבראשית

מחזור תפלותינו מנח כעת בצד,
 בשקט ובצניעה
 כל אשר שקענו בו בהמית לב,
 בתחנה ובשועה
 כל שיח אשר שפכנו בין דפיו,
 ברטט ודמעה
 האם התקבלו ועלו לרצון
 לפני שומע תפלה ורנה?
 מי חכם, נביא וידע?
 רק אחת זאת נדע:
 אנחנו שוב בהתחלה
 אין פנאי אחרה להביט
 רק להשיר נכוחה לעתיד
 ולהתחיל מבראשית

חג האסיף נשלם בשמחה וברון,
 אך נותר עוד אסיף בשדה ואילן
 בין שרב אחרון לגשם ראשון,
 עוד שדות מצהיבים בלבן
 שלפי קיץ אחרונים להביא,
 לגרן אסם וממגורה
 ברכת השנה להצניע
 עד ברכת השנה הבאה

בְּיַד הָאֲחֻזָּה, לְמַהֵר וְלִטְרוֹחַ
אֶסִּיף וַיְבֹוֹל אַחֲרֶיךָ
וּבְשִׁנְיָהּ, תִּלְּם חֶדֶשׁ לְפָתַח
וְלִהְתַּחֵיל מִבְּרֵאשִׁית

דְּמַעַת הַזֹּרְעִים בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה
הַנוֹשְׂאִים עֵינֵיהֶם לְשָׁמַי מְעוֹנָה
שֶׁתֵּהָא גְשׁוּמָה אִם שְׁחוֹנָה
שֶׁתֵּהָא לָּהּ אַחֲרֵיכֶם מִתְּנָה נְתוּנָה,
שֶׁתֵּהָפֹךְ לְרִנָּה בְּעֵת קִצְרֵי וְאֲבִיב
כִּי הוֹרִיד הַגֶּשֶׁם בְּעֵתוֹ וְהַרְוִיחַ הַשִּׁיב
שְׂדוֹת לְהַעֲשִׂיב, פְּרִי אֵילָן לְהַנִּיב
וְהִיטָה חֲרָדַת הָרֵאשִׁית
לְשִׁמְחַת אַחֲרֵיכֶם
וְהָאֲחֵרִית שׁוֹב תִּשׁוּב
לְתַחֵיל הָרֵאשִׁית

זְמַן שִׁמְחַתְנֵנו עֲלֵה וְהָיָה
פְּרָקָה הַסֶּכֶה בְּמִקוֹמָה אַחֲסִנָּה
נִעְזֹב הַלּוֹלֵב, נַחֲבֹטָה עֲרֵבָה
נִפּוּג הָאֲתָרוּג וַיַּעֲשֵׂה לְמִרְקָה
הַדָּס עֵץ עֲבוֹת יִדְשֵׁן אֲדָמָה
וְגִשֶׁם בְּרִכּוֹת שׁוֹב אוֹתָם יִנְבִּיט
שֶׁמֶשׁ חֲרָפִית תִּצְמִיחַ תִּלְהִיט
וְתַחֲדֵשׁ פְּנֵי תִבְלַת בְּאוֹר זְהוּרִית

וְיָשׁוּבוּ הֵם אֵלֵינוּ בְּשִׂמְחָה וְתִגְלִית
בְּבוֹא לְשָׁנָה זוֹ אַחֲרֵית וְתַכְלִית

וּמִיְהוּ אֲשֶׁר מֵאַחַר מִכְלָם
סוּגְרָה הָעוֹנָה וּמֵאִיר הָעוֹלָם
אַחֲרוֹן לְכַוּרִים
מִבְּשֶׁר הָאוּרִים
טוֹב שְׂמֵנוּ מִכֹּל הַשְּׂמָנִים
זֵית רֶעֶנָז, יִשְׂרָאֵל לוֹ נִמְשָׁלִים
הוּא הַמְּחַבֵּר אַחֲרֵית לְרֵאשִׁית
עֲלֵה טָרֶף בְּפִי יוֹנָה חֲרִישִׁית
סוּף לְמַבּוּל שְׂמֻחָה וְהַשְׁחִית,
לְקַיֵּם עוֹלָם וְאוּרוֹ מִבְּרֵאשִׁית.

קִדְשׁוּ יִשְׂרָאֵל שֵׁם שָׁמַיִם,
בְּחַג הַסְּכוּת
וְעָלוּ לְצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם,
לְהִלָּל וּלְהוֹדוֹת
עִיר מְלוֹכָה בָּהּ חִבְרוּ שְׁבִטִים
עִיר שְׂסוּעָה בָּהּ רַבּוּ מְפַגְעִים
חוֹנְנָה אֲבִינָה דְגוּלִים הַמּוֹנִים
וְגִילוּ בְרַעְדָּה בְּיָמִים נוֹרְאִים
נוֹסִיף לְבִנוּתָהּ בְּכַפֵּל כְּפָלִים
וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם בָּהּ לֹא נִמְעִיט
בְּעֶצֶב נְשִׁיכַת שְׂפָתַיִם וְכַפָּיִם

נְתַחֵיל וְנִמְשִׁיךְ מִבְּרֵאשִׁית
בְּפָרֶס תִּשְׂרִי וְחִגְיו
כְּלָנוּ יַחְדָּיו, כָּאֵן וְעַכְשָׁו

גְּלָנוּ סֵפֶר דְּבָרִים
מִשְׁנֵה הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר
וּפְתַחְנוּ לְקֹרֵא בְּסֵפֶר
יְצִירַת כָּל נוֹצֵר
נִפְרְדְנוּ מִמֹּשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים
הַמְשַׁקֵּף מִן הַהָר
אֲשֶׁר בָּאֵהֶבְתּוּ יִסְרְנוּ
בְּמַתּוֹק וּבְמֶר
וּפְנִינוּ אֶל בְּרִיאַת כָּל
בְּאֵמֶר וּמֵאֵמֶר
וְאֶל יְסוֹד שְׂרֵשׁ חֲצַבְנוּ
מֵעֵבֶר הַנֶּהָר.
נִתְרַפֵּק עַל מַעֲשֵׂה אֲבוֹת
לְקַח וּמוֹסֵר לְבָנִים
מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּ נִגְלָה בְּכָל אוֹת
הַפְּשָׁטִים הַמִּתְחַדְּשִׁים
קוֹרוֹתֵינוּ לְסֵפֶר, אֲזַנִּינוּ לְסֵבֶר
בְּמִדְרָשִׁים מִתּוֹקִים
נְתַחֵיל שׁוֹב בְּרֵאשִׁית
בְּשִׁבְתָּ מִרְחֲשׁוֹן מִבְּרָכִים

נְחַלְקוּ גְדוּלֵי עוֹלָם וְתוֹרָה
אֵימַתִּי יְסֻדָּה תִּבְלֵ
אֵימַתִּי הַתְּחִילָה הַבְּרִיאָה
מְתִי הַכֹּל הַחַל
בְּסִתְיוֹ שְׁלֹכַת וְעֵלָה נוֹבֵל,
אוּ בְּאֵבִיב עֵת נִצֵּן וּפְרִיחָה
עֵת הָאוֹר מֵאֲרִיךְ וְהוֹלֵךְ נְהַרָה
אוּ עֵת הַחֹשֶׁךְ פּוֹרֵשׁ וּמוֹתֵחַ שְׁמִיכָה
וְנִפְסֵק כְּאֵלֵעֶזֶר הַגְּדוֹל
בוֹר סוּד שְׁאֵינּוּ מֵאֲבָד טָפָה
(אוּלֵי הוּא פְצוּי חֲכָמִים לְמַחֹל
עַל דְּחִיתוֹ וְהוֹנֵאָתוֹ בְּהִלָּכָה)
כָּעֵת חִיָּה נִבְרָא הָעוֹלָם
וְהַתְּחִילָה מְלֵאכָה
הוּי זְהִיר בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית
לְעִבְדָּה וּלְשִׁמְרָה
בְּפָרֶס תִּשְׁרִי שְׁרֵתָה הַבְּרָכָה
בְּסִתְיוֹ אֵד יַעֲלֶה מִן הָאֲדָמָה
וְהִשְׁקָה וְרוּחַ שׁוֹמֵמָה וְצִחִיחָה
שְׁלֹכַת הִיא תַחֲלַת הַצְּמִיחָה
צָהֵב הוּא אֲשֶׁר יוֹרִיק בְּמַהֲרָה
זְרָעִים נִשְׁאָם הַרוּחַ יִנְבְּטוּ בְּתַפְאָרָה
וְרוּחַ סִתְיוֹ חֲרִישִׁית מְרַחֶפֶת בְּלִטְיָפָה
לְחַדֵּשׁ פְּנֵי אָדָם וְאֲדָמָה, חִיָּה וּבִהֵמָה

אַחֲרֵית הַיָּא רֵאשִׁית וְהִתְחַלָּה
וְרֵאשִׁית מִבֵּיטָה לְאַחֲרֵית בְּתַקְנָהּ
וּבֵין שְׁתֵּיהֶן שְׁנֹזְכָה
כְּתַפְלַת הַכֶּהֵן הַגְּדוֹל הַקְּצָרָה
לְשָׁנַת אוֹרָה וּבִרְכָה
שְׁנַת כְּפָרָה וּרְוּחָה
שְׁנַת תַּפְתַּח לְנוּ טוֹב אוֹצְרָךְ
שְׁנָה טְלוּלָה עִם גְּשׁוּמָה
שְׁנַת הוֹד וְשָׁלוֹם בְּמִשְׁפָּט וּצְדָקָה
שְׁנַת צֹאתָנוּ וּבוֹאָנוּ תִשְׁגִּיחַ לְבִרְכָה
שְׁנַת חַיִּים טוֹבִים וְקִיּוּמִים לְכָל עַמְךָ.
לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת
בְּאַחֲדוֹת לְכַבּוֹת וּבְצִוְתָא
בְּקִדְשָׁה תְדִישָׁה
וּבְחֲדוּשׁ שֶׁל קִדְשָׁה
וְשְׁנֹזְכָה לְהִתְחַלֵּל בְּאַחֲרֵית
שׁוֹב מִבְּרֵאשִׁית
כְּעַת חֲזָה.

וַיֹּאמֶר פְּרָעָה אֶל־עַבְדָּיו הַנְּמֻצָא כֹּה
אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ: (בראשית
מא לח).

וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְנָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־
פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־
פְּנֵי הַמַּיִם: (בראשית א ב).

וְאָמַלְא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה
וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל־מְלָאכָה:
(שמות לא ג).

וְרוּחַ נְשֹׂאתָנִי וּתְבִיאָנִי כְשֶׁדִימָה אֶל־
הַגּוֹלָה בְּמִרְאָה בְּרוּחַ אֱלֹהִים וַיַּעַל
מַעְלֵי הַמִּרְאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי: (יחזקאל
יא כד).

רוּחַ בְּרֵאשִׁית מְרַחֶפֶת
בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם,

רוּחַ חַרִישִׁית מְלַטֶפֶת
בְּלִידַת הָאָדָם,

רוּחַ אַבִּיכִית מְתַעֲטֶפֶת
בַּיָּם וְטֹבַע דּוּמָם,

רוּחַ תְּבוּנִית מְרַפְרֶפֶת
בֵּין כָּסִיל לְחֻכָּם.

בֵּין מַיִם לְמַיִם מְרַחֶפֶת הַרוּחַ
נוֹגַעַת לֹא נוֹגַעַת,

בֵּין צְמֻרַת לְצְמֻרַת שְׁטָה הַרוּחַ
רוֹנְעַת לֹא רוֹנְעַת,

בֵּין דְּמָמָה לְסַעְרָה
מְסַעֲרָה מְשַׁקֵּטָה

אֶל כָּל אֲשֶׁר יִשְׁאוּהָ כְנַפֶּיהָ
שְׂמָה תִדְאָה תִשְׁגָּה הַרוּחַ.

אֲשֶׁרֵי עָלְיוֹ תְנוּחַ הַרוּחַ
בְּהָאֲרֶת חֻכְמָה בִּינָה וְדַעַת,

בְּפִרְץ יְצִירָה אֲדִיר
אוּ בְעֵמֶל יוֹם־יוֹם כְּבִיר,

כְּבָרְק מַעַל פְּתָאם

רוח אֱלֹהִים בּוֹ תִפְעוּם
נִשְׁמַת אִפּוֹ תֵאִיר תְּעִיר
וְהוּא בְרוּחוֹ יֵאִיר יִזְהִיר.

סוֹבֵב סוֹבֵב הַרוּחַ
סוֹבֵב הַלּוֹךְ וְשׁוֹב,
כֹּל יִמְיֵנו עָלֵי חֵלֶד
מִיְנִקוֹת וְעַד סָב,
וּבְהִגִיעַ עֵת וּמוֹעֵד
מְזַמְנָה לֹא מְזַמְנָה
תְּשׁוּב הַרוּחַ אֶל אֲשֶׁר נִתְּנָה
לְאָדָם בְּמַתְנָה.

בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם

מִחֲמַר הַגֶּשֶׁם

גִּידִים הֶקְרַם

בְּנֶפֶשׁ מִנְשָׁם

בְּטוֹב מְנַעַם

הַכֹּל יוֹכֵל וְכֹלֵלָם נָתַן בּוֹ חוֹתָם

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצַלְם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה
בָּרָא אֹתָם: (בראשית א כז).
שֵׁפֶף דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפֹּף
כִּי בְּצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם:
(בראשית ט ו).

הֲלוֹאֵי יִתְקַיֵּם בּוֹ צֶלֶם אָדָם וְאֵנוֹשׁ

יִצְרוּ יִכְבֹּשׁ

רַעְהוּ יִדְרֹשׁ

כָּאֵב יִחְבֹּשׁ

צָקוֹן יִלְחֹשׁ

וַיִּחְזִיר צִלְמוֹ לְקוֹנוֹ בְּעֵתוֹ, לֹא יִכְלֹם

וְלֹא יִבוֹשׁ

וה' אמר אל־אברהם אחרי הפרד־
לוט מעמו שא נא עיניך וראה
מן־המקום אשר־אתה שם
צפנה ונגבה וקדמה וימה: כי
את־כל־הארץ אשר־אתה ראה
לך אתננה ולזרעך עד־עולם:
(בראשית יג יד-טו).

עלה ראש הפסגה ושא עיניך
ימה וצפנה ותימנה ומזרחה
וראה בעיניך כילא תעבר את־
הידן הגה: (דברים ג כז).

שני גדולי עולם ראו

ראו ולא זכו

זה עומד בתוכה

והולך בה לארצה

ולרחבה,

כמלוא מדתה

על כל צער שואל

משתומם, מצפה ומיחל

לקיום ראיה והבטחה.

וזה צופה בה מנגד

ורואה בה כל אבן ופנה

מתחנן מתלבט ומתחבט

למה אני לא אתה?

ראיתו של מי גדולה,

ראיתו של מי חביבה

צערו של מי גדול,

תוחלתו של מי יותר בגבורה?

של אבי האמה או של שר התורה?

נחלקו בה חכמי מדרש, פשט ואגדה

ואנו רק זאת נדע:

עיניך שא, היא הצנאה

מז המקום אשר אתה שם, בשפל ובפסגה

בְּנַחַת כְּבָצֵעַר, בְּגִדּוּלָה וְחִבְיָה
כֶּךְ בְּרֵאשִׁית הַתּוֹרָה וְכֶךְ גַּם בְּסוּפָהּ

הַטּוֹב טוֹב אֶתְּה מֵאַבְרָהָם
גֵר וְתוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַמִּבְטָחַת
עֲמַד וְהִבִּיט בָּהּ דוֹמָם
בְּלִי לְבָטִים רַק בְּנַחַת
רְאָה מִהֶמְקוֹם בּוֹ עֲמַד, וְשָׁמַע:
דוֹר רְבִיעִי יָשׁוּבוּ הִנֵּה בָּבוֹא הַשָּׁעָה
כִּי לֹא שָׁלֵם עוֹוֹן הָאָמוּרִי
לֹא שָׁלֵם עַד עַתָּה

הַטּוֹב אֶתְּה מִמִּשָּׁה שֶׁקִּבַּל עַל עַצְמוֹ בִּיסוּרִין
לְגֵאוֹל עִם קֶשֶׁה עֶרֶף – מֵעֲבָדִים לְבְנֵי חוֹרִין
אַרְבָּעִים שָׁנָה סָבַל מִכְאוּבֵי
עַד שֶׁפֶת הַיַּרְדֵּן הִגִּיעוּ פְּסִיעוֹתָיו
וּבְעֶצֶב נָבוּ נִסְגְּרוּ אֲשֵׁמוֹרוֹתָיו

שָׂא עֵינֶיךָ לְאַרְבַּע הַרוֹחוֹת
שָׂא תְקוּוֹתֶיךָ לְדוֹרֵי דוֹרוֹת
לְמַד אֶת בְּנֶיךָ בְּאַהֲבַת עֲבוֹתוֹת
לְשֵׂאת אֶת עֵינֵיהֶם לְמַעְלָה,
לְכוּכְבֵי הַשָּׁמַיִם
לְאָדָם וְאֲדָמָה לְמִטָּה,
לְכַפּוֹת הַרְגָלִים

וְתִמְיֵד לְקוֹת וּלְצִפּוֹת בְּכַפְלִים
לְסִקּוֹר וּלְזִכֹּר בְּרֹאשׁ מוֹרָם
מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם
כִּי תִמְשֹׁךְ שְׁשֵׁרֶת הָרְאִיָּה לְדוֹרוֹת
עוֹלָם.

נֵר מְהַבֵּהב
 מְשַׁבֵּת לְשַׁבֵּת
 כְּמֵה הַלֵּב
 לְבָן אוֹ לְבַת
 עֲנֵן קָשׁוּר
 רְחֵם סְגוּר
 בְּרַכָּה בְּעֵפְסָה
 מְהוּלָּה בְּלוּלָה
 בְּדַמְעָה שֶׁל שְׂמֵחָה
 בְּעֵת־יָרֵה וּתְפִלָּה
 וְדָלַת הָעוֹלָם נְעוּלָה
 דוֹר אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת
 חוּלְף בְּשִׁיכָה
 וְדוֹר בָּנִים וּבָנוֹת
 כָּא בְּתַפְאֲרָה
 שׁוֹב מֵאִיר וְדוֹלֵק
 הֵנֵר שְׂכָבָה
 שׁוֹב סוֹכֵךְ וְחוֹבֵק
 הָעֲנָן שְׂכָלָה
 שׁוֹב תּוֹפְחֵת הָעֵפְסָה
 בְּנַחֲוִימִים שֶׁל אֲהָבָה
 וְדָלַת לְעוֹלָם פְּתוּחָה בְּרוּחָה

"ויביאה יצחק האהלה שרה
 אמו" (בראשית כד סז). כל
 ימים שהיתה שרה קיימת היה
 ענן קשור על פתח אוהלה, כיון
 שמתה פסק אותו ענן, וכיון
 שבאת רבקה חזר אותו ענן.
 כל ימים שהיתה שרה קיימת,
 היו דלתות פתוחות לרוחה,
 וכיון שמתה שרה פסקה אותה
 הרוחה, וכיון שבאת רבקה
 חזרה אותה הרוחה. כל ימים
 שהיתה שרה קיימת, היה ברכה
 משולחת בעיסה, וכיון שמתה
 שרה פסקה אותה הברכה,
 כיון שבאת רבקה חזרה. כל
 ימים שהיתה שרה קיימת היה
 נר דולק מלילי שבת ועד לילי
 שבת, וכיון שמתה פסק אותו
 הנר, וכיון שבאת רבקה חזר
 (בראשית רבה, ס טז, פרשת
 חיי שרה).

ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו
 כי עקרה הוא ויעתר לו ה'
 ותהר רבקה אשתו: (בראשית
 כה כא).

"ויעתר יצחק לה' לנוכח
 אשתו" – "לנוכח אשתו" –
 מלמד שהיה יצחק שטוח כאן
 והיא שטוחה כאן ואומר: ריבונו
 של עולם, כל בנים שאתה נותן
 לי יהיו מן הצדקת הזו. אף היא
 אמרה כן: כל בנים שאת עתיד
 ליתן לי יהיו מן הצדיק הזה ...
 (בראשית רבה סג ה).

א"ר יצחק: למה נמשלה
 תפילתן של צדיקים כעתר?
 מה עתר זה מהפך התבואה
 ממקום למקום, כך תפילתן של
 צדיקים מהפכת מידותיו של
 הקב"ה ממידת רגזנות למידת
 רחמנות (יבמות סד ע"א).

וּתְעַרְב לְפָנֶיךָ עֲתִירְתָּנוּ
 כַּעֲתִירַת יִצְחָק וְרִבְקָה
 לֹא כַּעֲתִירַת שָׂרָה
 שְׂאֵת הַגֵּר לְאַבְרָהָם נִתְּנָה
 וְנוֹלְדָה מְרִיבָה עִם קַנְיָה גְדוּלָה
 וְגִרְשָׁה וְחִזְרָה וְשׁוּב גִּרְשָׁה.
 וְלֹא כַּעֲתִירַת יַעֲקֹב
 שְׁעֲנָה לְרַחֵל בְּזַעַף וּבְחִמְרָה
 וְלֹא רָאָה מְצוּקָתָהּ, לְיֵלֵד כְּמִיְהִתָּה
 עַד חֲרוֹן אַף כֶּסֶף אֶהְבֶּה
 גַּם לֹא כַּעֲתִירַת אַבָּא חִלְקִיָּה וְאַשְׁתּוֹ
 שִׁזָּה בְּקָרְן זְוִית אַחַת וְזוֹ בְּשֵׁנֶיהָ
 זֶה בַת־פִּלְתּוֹ וְזוֹ בַת־פִּלְתָּהּ
 רַק כַּעֲתִירַת יִצְחָק וְרִבְקָה
 זֶה לְנֹכַח אֲשֶׁתּוֹ וְזוֹ לְנֹכַח אִישָׁהּ
 שְׁטוּחִים לְעַמְתָּם בְּאַהֲבָה גְדוּלָה
 וְעוֹתְרִים כְּאַחַד אֶת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה
 עַד הִפְכָּה הָעֲתִירָה לְחֲתִירָה מִתִּירָה
 וְשִׁבְרָה מְחֻצּוֹת וְעִקְרָה הָעִקְרָה
 וְעֲתִירַת שְׁלוֹם וְאַמֶּת וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל
 רֵאשָׁה.

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה:
 ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש
 ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו
 וישכב במקום ההוא: (בראשית כח
 י-יא).

עֵיף וַיִּגַע הַגֵּיעַ יַעֲקֹב

אֶל הַמָּקוֹם

בְּרֹאשׁ הַהָר,

לִזְזוֹ שָׁמוֹ הַיּוֹם

בֵּית אֵל הוּא מְחַר.

עֵיף וַיִּגַע וּבִלְבָבוֹ

אֵימַת אָדָם הִנֵּס עַל נַפְשׁוֹ,

יָדַע מוֹצְאוֹ לֹא יָדַע מְבוֹאוֹ

לָאֵן יֵלֵךְ וְאָנָּה יָבוֹא?

עֵיף, יָגַע וּמִפְחָד

כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ הַלֵּילָה רָד

וְהוּא לְבָד, וְהוּא לְבָד.

אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהָלִים

הַפֶּךְ בְּאַחַת

לְאִישׁ נָדָר דְּרוֹף בְּדַרְכֵים

בְּאֵין מִקְלָט.

אִי הָאֵם אֲשֶׁר עֲטַפְתּוֹ

בְּאַהֲבָה סוֹכְכַת

וְעַתָּה סִכְסְכָה אוֹתוֹ

כְּאֵשׁ מְלַחֶכֶת

בְּמִרְמָה, מְדוֹן וְרִיב

עִם אָבִיו וְאָחִיו?

אִיהַ אֶהַל הַמִּשְׁכָּן
פְּנֵתִי הַשְּׁקִטָה
בֵּין גְּדֵרוֹת הַצֵּאן
לִי מְרוּגֵעַ וּמְנוּחָה?
עֲתָה כֹּל זֶה מֵרַ מְנַגֵּעַ
וּכְחֵלוֹם רְחוּק
וְאֲנִי נְטוּשׁ עַל הַר גְּבוּהָ
בְּחֻשְׁךָ קָר וְעֵמֶק –
כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וְהָעֵרֶב רָד
וְאֲנִי לְבַד אֲנִי לְבַד
עֵיף, מְרַעֵד וּמְפַחֵד

רוּחַ עֵרֶב קָרִירָה
אֶת גּוֹפּוֹ הָרוֹעֵד לְטָפָה
מִרְחוּק נִשְׁמָע
צִיּוֹץ צְפוּר הַשֶּׁבֶה אֶל קִנָּה
בְּאֶפֶק נִרְאָה
נִצְנוֹץ אַחֲרוֹן שֶׁל אֶהַל רִבְקָה
וְקוֹל מְקֻרֹב נִשְׁמָע:
חֶפֶשׁ וּמִצָּא יַעֲקֹב כָּאֵן מְנוּחָה
עִם חֵית הַשָּׂדֶה שִׁים מִשְׁכָּנָךְ
עוֹד רִבָּה לְפָנֶיךָ הַדֶּרֶךְ
קִשָּׁה וְאַרְכָּה
עוֹד נִכּוֹנוּ לָךְ לֵילוֹת קָרָח וְחֶרֶב
מִצָּא כְּעַת מְנוּחָה עִם בּוֹא הָעֵרֶב.

הָלוֹא לְמִדָּךְ עָשׂוֹ אַחִיךָ
גִּדְרֵ אֲבָנִים לְבָנוֹת
עַתְּ הֵייתֶם נְעָרִים תְּמִימִים
וַיִּצְאֲתֶם לְשֹׁחַק בְּשָׂדוֹת
אֶת הַטְּבַע לַחֲוֹת
הַשְׁתַּעֲשַׁעְתֶּם עַד כְּלוֹת
בְּצִיד צְפוֹר וְחַיּוֹת.
וּמְשׁוֹכֵת נְעוּרִים וְצַחֲקוֹקֵי אַחִים
טָרַם הַתְּחַלְפוּ
בְּמִשְׁטֶמֶת אַחֲזָרִים.
אֲךְ עָשׂוֹ לֹא כָּאֵן
הוּא כְּבָר לֹא אַחִי
הוּא שֵׁם עִם אָבָא וְאִמָּא
וְאֲנִי ...
אֲנִי לְבָר אֲנִי לְבָר
נַע וְנָד נִדְרֵ נְטָרְד
כְּלִי אִימָה כְּלִי חַת

וַיַּעֲמֵד יַעֲקֹב מֵרַעִיד
וַיִּתְקַן תְּפִלַּת עֲרֵבִית

הַשְּׁפִיל יַעֲקֹב מִבְּטוֹ וְרָאָה
שְׁלוֹשׁ אֲבָנִים וְעוֹד שְׁנַיִם עָשׂוֹ
עוֹמְדוֹת בְּשׁוֹרָה
כְּאוֹמְרוֹת קַחְנוּ יַעֲקֹב

אָנוּ לְךָ מִשְׁמֶרֶת וְחִבְרָה
מְגוֹן בְּעֵדֶךָ, מְנוּחַ לְרֵאשֶׁךָ.
לֹא אֲבָנִים דּוֹמְמוֹת אָנוּ
אֲבָנֵי חַיִּים וּבְנֵי הַנֶּגֶן
אֲבָן יִשְׂרָאֵל לְאַבִּיר יַעֲקֹב
אֲבוֹת לְמְנוּחָה וּבָנִים לְתַקּוּמָה.
א-ב-ג-ד-ה-ו-ז-ח-ט-י-כ-ל אֲבָב וּבָנִים.
קוּמָה יַעֲקֹב, קוּמָה אֵל תִּירָא!
אָנוּ לְךָ חֵם, אָנוּ לְךָ חוֹמָה.
וְכָל אֲבָן קוֹרֶצֶת וְאוֹמְרֵת:
קַחֲנִי יַעֲקֹב!
הִנֵּחַ עָלַי כְּתֹפֶךָ הַשְּׂמוּטָה
שִׁימְנֵי מִשְׁכָּב וּמִצֵּעַ לְגוֹפֶךָ
כִּר לְרֵאשֶׁךָ, מְגוֹן בְּעֵדֶךָ
אָנִי לְךָ רֵאשׁ, אָנִי לְךָ פְּנֵה.

הֵבִיט יַעֲקֹב בְּאֲבָנֵי הַמָּקוֹם
וּסְקָרָן אַחַת לְאַחַת
כָּל אַחַת רְאוּיָה
כָּל אַחַת מְפֹלְאָה
כָּל אֲבָן וּסְגֵלְתָהּ
כָּל אֲבָן וּתְכוּנָתָהּ
וְכָל אֲבָן – אוֹרֵה וְיַחֲוֶדָה.
הִתְאַבְּיֵנָה לְחֵבֶר יַחֲדָיו
לְשָׁלוֹם וּלְשִׁלוֹהַּ,

או תִּרְבִּינָה רִיב וְאִיכָּה?
אך הִנֵּה הָאָבֶן הַזֶּה,
מֵה מוֹזֵר וּמִיָּחָד בָּהּ
מִי טָבַע בָּהּ הַשְּׁקַע הַרְחֵב
כִּאלֹו רֹאשׁ אָדָם בָּהּ נִחְקַק וְנִחְצַב?
מִדּוּעַ מְסַתֶּתֶת הִיא פְּנִים וְאַחֹר
מִדּוּעַ הִכָּה בָּהּ הַכֶּשֶׁל
וּמִכֵּזִיק בָּהּ הָאוֹר?
מֵה פֶּשֶׁר גְּזוּרֵי הָעֲצִים
הַחֲרוּכִים לְצַדָּה
וְקֶרֶן אֵיל צְפִירִים
שְׂפוּךְ לִידָה?

וַיִּחַרְדַּ יַעֲקֹב חֲרָדָה גְּדוֹלָה

וַיִּזְכּוֹר יַעֲקֹב אֶת אוֹתוֹ יוֹם מִיָּמָיִם
אֲשֶׁר עָשׂוּ יֵצָא בּוֹ לְצוּר בְּהָרִים
וְאָמְרוּ לְרַעוֹת וְהַשְּׁקוֹת הָעֵדָרִים
וְהוּא וְאָבִיו לְבָדָם בְּאֵהָל סְפוּנִים
וְהַיָּמִים יָמֵי קִיץ חֲמִים לוֹהֵטִים.
וַיִּצְחַק קוֹרָא הַגְּמִיאֲנֵי מִיָּם
וְרִבְקָה אֵינְנָה רַק יַעֲקֹב שׁוֹמֵעַ.
הַשְּׁקָה יַעֲקֹב אֶת אָבִיו מִיָּם חַיִּים
וְעָנָה יִצְחָק אֶת נַפְשֵׁי הַחַיִּיתָנִי
כִּיֹּם הֵהוּא אֲשֶׁר שָׁבָה לְתַחֲיָה

ועוד רגע ושָׁבָה לְבוֹרְאָהּ.

וּלְפֶתַע הַקּוֹל שֶׁתֵּק וְהַכֵּל נָדָם
וַיִּחַבֵּק יִצְחָק לְיַעֲקֹב וַיִּשְׁקָהוּ
כְּפִי שֶׁלֹּא נִשְׁקוּ וְחִבְּקוּ מֵעוֹלָם

מה זה אבא? שאל יַעֲקֹב

על מה תִּדְבֵּר?

אל תִּסְתַּר מִמְּנִי דְבָר, אל תִּסְתַּר!

– לא שום דְבָר, עֲנֵה יִצְחָק מֵהָר

– לא אבא, סֵפֶר לִי מֵה קָרָה?

ומדוע זה עֵינֶיךָ כְּהוּ כֹה בְּמִהְרָה?

עֲנֵה יִצְחָק:

כי רֵאִיתִי מְלֹאכִים וּמְרֹאוֹת אֱלֹהִים

אל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִין

וְעוֹבֵר לְכִסֵּא רַחֲמִים.

– מִתִּי אבא, מִתִּי זֶה קָרָה?

– כְּשֶׁעָקַדְנִי אבא־סֶבֶא קָרְבָן לְעוֹלָה

שָׁם עַל הָהָר הַהוּא – שָׁם "בְּמִקּוֹם"

שָׁם עַל אֲבְנֵי הַמִּקּוֹם.

זֶה לֹא הָיָה חִלּוּם, זֶה לֹא הָיָה חִלּוּם

וַיִּחַרְד יַעֲקֹב חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מָאֵד

אֱלֹהִים, מֵה אֲנִי עוֹשֶׂה כָּאֵן

להוֹתִי בְּצַרְתִּי?
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר עָקַד סָבָא אֲבֵרָהֶם
אֵת אָבָא שְׁלִי?
הֵאֵם עַל הָאֲבֹן הַזֶּה
אֲשֶׁר הֵנִיחַ אָבָא אֵת רֵאשׁוֹ
וְעוֹד רָגַע וְנִשְׁחַט בְּשָׂה לְעוֹלָה,
אֶפְקִיד אֵת רוּחִי גּוֹיֹתִי
אִישׁוֹ וְלֹא אִירָא?
הֵאֵם אֲנִי הַשְּׁלֵמַת הַקְּרָבָן
לְעַת הַזֹּאת מְזֻמָּן?
הֵאֵם אֲנִי בְּפֶרֶת אָבִי?
הֵאֵם אֲנִי תְּשׁוּלֹם חוֹב סְבִי?
כֹּה סַעְרָה נִפְשׁוֹ שֶׁל יַעֲקֹב
וְכֹה רָפָה וְנִכְפָּה גּוֹפּוֹ,
מְנוּחָה רַק בְּקֶשׁ לַחֲטוּף
עֵינַיִם לְעֶצֶם מְגוֹרְלוֹ.
מִהֵר יַעֲקֹב וּבְנָה
אֵת לַיִל מִשְׁכְּנוֹ הַדֵּל
מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא
מֵהֶם הַתְּחַלְחַל.
אֲכַל אֵת פֶּת הַמַּעַט
שֶׁהֵכִינָה אִמּוֹ בְּחֶפְזָה
שֶׁתֵּה מַעַט מִיָּם מִכֵּר
שֶׁהֵעֵמִס עָלָיו אָבָא בְּחֶשְׁכָּה.
תִּנְנֵמָה אַחֲזוֹתוֹ בְּתַרְדֵּמוֹת

מיגיע הדרך ומזכרונות,
וישכב וירדם על האבנים

ויחלום חלום ויבקש פתרונים.

וירא והנה סלם מצב ארצה
ומלאכים בו עולים ויורדים
ומעל מלאכים ומעל הסלם
נצב האלהים.

אל תירא עבדי יעקב, פנה אליו הקול
אל תירא

אין עוד עקרות, יעקב,

אין עוד עקרה.

שאל מה תבקש בצאתך לדרךך

שאל מה תבקש ואתננה לך.

כי נסיונות קשים יהיו עוד יעקב

נסיונות קשים,

לא בשושנים תהא סוגה דרךך

לא בשושנים.

עד יהיה עקב למישור

באחרית הימים.

מה אבקש, אלהים?

מה אבקש לרוחי ולנפשי

בעת אבני עקרת אבי

כְּרוֹכוֹת עָלַי סְבִיבִי?
וַיִּדְעָתִי כִּי אֵין הַבְּטָחָה
בְּעוֹלָם לְעוֹלָם
גַּם לְצַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם
וְאֲנִי יַעֲקֹב הוּא שְׁמִי!

אֵל הַהָרִים אֲשָׁא עֵינַי
מוֹל הַשָּׁחַר הָעוֹלָה
וּתְפִלָּה יְדוּכְבוּ שְׁפֹתַי
נְדָבוֹת פִּי אֲדוֹנָי רָצָה
תְּפִלָּה לְעֵנִי כִּי יַעֲקֹב
וּלְפָנָיךָ שִׁיחוּ יְרָצָה
וְאֵתָה תְרָצָה וְעֵתָה תְרָצָה

שְׁמַרְנִי אֱלֹהִים
בְּמַסְעֵי אֵל הַבְּלָתִי נוֹדַע
הָיָה עָמִי בְּכָל אֲשֶׁר אֲלַךְ
גַּם כִּי אֲתַעֶה וְלֹא אֲדַע.
הֲצִילֵנִי מִכָּף כָּל אוֹרֵב
מוֹקֵשׁ פֶּחַ וּמִצּוֹדָה,

הַשִּׁיבֵנִי בְּבוֹא הָעֵת
אֵל זֹאת הָאֲדָמָה.
אֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹהֵי אֲמֹת
לֹא עוֹד עֲקָדָה!

קַיִם בִּי כָּל שֶׁהִבְטַחְתָּ מִשְׁמֵי שָׁחַק
לְסָבָא אַבְרָהָם וְלֵאבָא יִצְחָק
לְזִרְעָךָ אֲתִנְנֶנָּה – הִבְטַחְתָּם נֶאֱמָרָה –
יָמָה וְקִדְמָה, צְפוּנָה וְנִגְבָּה.
וְעוֹד זֹאת אֱלֹהִים בְּקִשָּׁה לִי "קִטְנָה"
עֲצוּמָה לְבִקְשָׁה,
בְּלִשׁוֹנִי לְפִרְטָה
בְּדַעְתִּי לְהִבְיָעָה
אַבְקִשָּׁה רַק מִיָּדְךָ הַפְּשׁוּטָה
בְּגַד לְלִבְשׁ אֱלֹהִים תָּן לִי
כִּסּוּת לְגוֹפִי הָרוֹעֵד
וְלֶחֶם, שְׁחֹר כְּשְׁחֹר יוֹמֵי הַמָּצָא לִי
לְשׁוֹקֶךָ בּוֹ לֵב סוֹעֵד
תָּן לִי מִשְׁפָּחָה אוֹהֶבֶת אֱלֹהִים
מִשְׁפָּחָה כְּמִסְפַּר הָאֲבָנִים
לֹא עוֹד בֶּן יָחִיד וְנִעְקָד
לֹא עוֹד אֲחִים תְּאוּמִים בּוֹדְדִים.
בֵּית יַעֲקֹב הֵקֵם לִי
גַם אִם בְּדֶרֶךְ חֲתַחְתִּים
תָּן לִי מִשְׁפָּחָה אוֹהֶבֶת
תָּן לִי בְּנוֹת וּבָנִים
וְאַלמָדָם וְאַנְחָם בְּלֵב תְּמִים
חֲקִיךָ הַטּוֹבִים וּמִשְׁפָּטֶיךָ מִיִּשְׂרָאֵל.

וְהָאֲבָנִים הָאֵלֶּה בְּמִלּוּאוֹתֵם
בֵּית אֱלֹהִים לְךָ אֶקְיָמָה
בּו תּוֹרַת חֲכָמִים וּתְפִלָּתֵם
אֲשִׁיחָה וְאֶהְיָמָה
וּפְרִשְׁתָּ הָעֶקֶדָה
גַּם הִיא תִכְתֵּב בְּתוֹרָה
לְשִׁיחַ וּלְאַגָּדָה וְלֹא לְהִלְכָה

כִּי לֹא עוֹד עֶקְדוֹת, רַק אֲבָנֵי בְנֵי וְשָׁלוֹם
עַתָּה נִרְצָה וְנִתְרַצָּה עִם אֲבָנֵי הַמָּקוֹם.

עלה יַעֲקֹב אֶל רֹאשׁ הַסֵּלָם

עֲלֵה יַעֲקֹב, עֲלֵה לְרֹאשׁ הַסֵּלָם
הַשִּׁקְףִי מִלְמַעְלָה עַל כָּל הָעוֹלָם
אֵל תַּחַת יַעֲקֹב,
אֵל תִּירָא מִהַמְלָאָכִים
אֵתְהָה הָרִי נִבְרָאתָ
בְּצִלְמֵ אֱלֹהִים
נִפְחַתִּי בְּאַפִּי נְשַׁמַּת חַיִּים
אֵל תִּירָא מִפְּחִים וְחַתְחַתִּים
אַחֲזֵ שִׁלְבֵ אַחַר שִׁלְבֵ
בְּקוֹרוֹת הַסֵּלָם
נִקֹּט דוֹר אַחַר דוֹר
בְּקוֹרוֹת הָעוֹלָם
שָׂא תִקְנֶה וְאוֹר
בְּגָאוֹן וּבְרֹאשׁ מוֹרֵם
עֲלֵה יַעֲקֹב, בִּי בְטָחוֹנְךָ
כָּאֵן לְמַעְלָה הָאֵיקוֹנִיז שִׁלְךָ
עַל כֶּסֶף הַכְּבוֹד
בְּיָדֵי חֲקוּקָה
הוֹד מְלָכוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּזוֹרְעֵי חַתוּמָה
הַסֵּלָם הוּא סִמְלֵ, יַעֲקֹב
סִמְלֵ לְכוּחֶךָ, לְעֵז רוּחֶךָ
הַלּוֹא יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שִׁמְךָ

וַיַּחֲלֵם וְהִנֵּה סֵלָם מְצֵב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ
מִגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מְלָאָכִי אֱלֹהִים
עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ: (בראשית כח יב).

ויקרא רבה כט ב – נתיירא יעקב
ולא עלה

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה ...
והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים
בו" – ר' ברכיה ור' חלבו בשם ר'
שמעון בן מנסיא משום ר' מאיר:
הראהו שרה של בבל עולה ויורד,
ושל מדי עולה ויורד, ושל יוון עולה
ויורד, ושל אדום עולה ויורד. אמר
לפניו: ריבון העולמים כשם שיש
לאלו ירידה כך יש לי ירידה? אמר לו
הקב"ה: "אל תחת" – עלה, שאתה
עולה ואין אתה יורד. ואעפ"כ
נתיירא ולא עלה. ...

אם רק תרצה, יעקב
אם רק תרצה, עלה תעלה

אני כאן למטה, רבוננו של עולם
אינני מלאך, אני בן אדם
רגל שלישית של הכסא
הלואי ואזכה
אני במנוסה מבקש מחסה
מאב פגוע ואח שונא
אליך תפלה אני נושא
בצל כנפיה אשקט ואחסה.
די לי בכך רבוננו של עולם
שאתה נצב על ראש הסלם
ואני למטה רק בן אדם
אני עם מלאכים עוד אתגושש
מנגיעתם בירכי, עד אתאושש
מידך הברוכה רק זאת אבקש
בגד את גופי לכסות
ולחם את נפשי לסעד
קורת גג ומשפחה אהבת
ושיבה בשלום לארץ מולדת
החיני וחזקני לעת הזאת
אמצני וסעדני אלוהי הרוחות
ומראש הסלם
רק אתה שם

רְאֵה סִבֵּל כָּל הַדּוֹרוֹת
הַבֵּט צֶעַר עַל מַלְכוּיּוֹת
כִּדְהַבְנֵי שְׁחַפְּצִים לְחַיּוֹת
הַשָּׁב תְּשִׁיבֵם אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת
לֹא עוֹד מְנוּסָה, לֹא עוֹד גְּלוּיּוֹת

שוב אל ארץ מולדתך

שוב אל ארץ אבותיך, יַעֲקֹב
 שוב כי הגיעה השעה
 חטאי עבר ומשוגותיו לעזוב
 פרק חדש בחיך
 לכתוב ולאהב,
 וגם אם תרבה שאת
 ממך דרך ותלאה
 יש לצאת פעת
 למסע חזרה

גם כי ירבו פסיעותיך
 ופחדריך יַעֲקֹב
 גם אם הארץ אשר תשוב שמה
 תהיה למכאוב
 השכם והחש צעריך
 נהג באהבה נשיך וילדיך
 אל תאחר פעמיך, יַעֲקֹב
 ראש אחרה אל תסוב
 קומה לפנים, אל תכוף

מה לך יַעֲקֹב פֶּאֶן, מה לך פֶּאֶן?
 מה זה פֶּנְסֵת וְהַרְבֵּיתָ
 רכוש וצאן בְּחֶרֶן?

ויאמר ה' אלי יַעֲקֹב שוב אל-ארץ
 אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך:
 (בראשית לא ג).

הלא היטב ידעת
יום יום נוכחת
שחור משחור הוא הלבן
ובניו מעשי שטן
יקנאוך יקנאוך חמדן

תם פרק חרן יעקב
נשלם זמן לבן
הבית הוא שם,
הבית לא כאן
מקאן קראתי לך לך
לסבא אברהם
אשר עזב בית אבא
בשמעו את הצו
לך עכשיו, יעקב
לך בעקבותיו

שוב יעקב מהרה
אל ארץ החיים
אב אם נאח לך שם מחכים
לא סוגה תהא הדרך
בפרחים ושושנים
ירבו בה מתחתים,
יפתחו בה פצעים
אך אתה תהפך

עֲקֹב לְמִישׁוֹר, יַעֲקֹב
תִּישָׁר כָּל הַהֲדוּרִים
תַּחֲבֹשׁ כָּל פְּעָעֵי עֶבֶר וּמְכָאוֹב
וְתִצֵּא לְחַיִּים חֲדָשִׁים בְּאֶרֶץ חַיִּים.

מעוז צור – הבית השביעי

מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח.
 תכון בית תפילתי ושם תודה נזבח.
 לעת תכין מטבח מצר המנבח.
 אז אגמור בשיר מזמור חנכת המזבח:

רעות שבעה נפשי ביגון כחי כלה
 חיי מררו בקשי בשעבוד מלכות עגלה
 ובידו הגדולה הוציא את הסגלה
 חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה:

דביר קדשו הביאני וגם שם לא שקטתי
 וכא נוגש והגלני כי זרים עבדתי
 ויין רעל מסכתי כמעט שעבדתי
 קץ בכל זרבל לקץ שבעים נושעתי:

כרות קומת ברוש בקש אגגי בן המדתא
 ונהיתה לו לפח ולמוקש וגאנתו נשבתה
 ראש ימיני נשאת ואויב שמו מחית
 רב בניו וקניניו על העץ תלית:

יִנְנִים נִקְבְּצוּ עָלַי אֲזֵי בִימֵי חֲשֹׁמֵנִים
וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מִגְדְּלֵי וְטִמְאוּ כָל הַשְּׁמַנִּים
וּמְנוֹתַר קִנְקָנִים נַעֲשֶׂה גַם לְשׁוֹשְׁנִים
בְּנֵי בֵינָה יְמֵי שְׁמוֹנָה קִבְּעוּ שִׁיר וְרַנְנִים:

חֲשׂוּף זְרוּעַ קִדְשְׁךָ וְקָרַב קֶץ הַיְשׁוּעָה
נָקַם נִקְמַת עֲבָרֶיךָ מֵאֵמֶה הַרְשָׁעָה
כִּי אָרַכְהָ הַשָּׁעָה וְאִיזֵן קֶץ לִימֵי הַרְעָה
דַּחַח אֲדַמּוֹן בְּצֶל צֶלְמוֹן הֶקֶם לָנוּ רוּעִים שִׁבְעָה:

מִשְׁפָּרִים עֲבָרוּ עָלַי, בְּאֵלְפִיִּים שְׁנוֹת גְּלוּתִי
וּבְשׂוֹאֵת רַבְבוֹת בְּנֵי, עוֹד מְעַט וְנִשְׁמַדְתִּי
בְּאַרְץ אֲבוֹת אֲזַ קִמְתִּי, וּתְשׁוּעָה נָתַתְּ לִי
בְּנִיזֵן לְבָנוֹת חַיִּים לְחַיּוֹת, לְדוֹרוֹת נַחֲלַת לִי

וַיָּרָא יוֹסֵף אֶת־אָחָיו וַיִּכְרַם
 וַיִּתְנַכֵּר אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אֲתָם
 קְשׁוּת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מֵאִין בָּאתֶם
 וַיֹּאמְרוּ מִמִּצְרָיִם כְּנַעַן לְשֵׁבֶר־אֲכָל:
 וַיִּכְר יוֹסֵף אֶת־אָחָיו וְהֵם לֹא
 הִפְרָהוּ: (בראשית מב ז-ח).

"ויכר" או "ויתנכר"?
 כְּהַרְף עֵינַי יוֹסֵף הִרְהֵר
 וְלֹא אַחֵר
 בְּחֵר לְהִתְנַכֵּר
 בְּ"מְרַגְלִים אֲתָם"
 לְהִתְעַמֵּר
 כִּי חִלּוּמוֹת וּשְׁנָאוֹת
 הוּא זוֹכֵר
 וְלִסְלַח וְלִשְׁכַּח
 אֵינוֹ מְמַהֵר
 הֵאֵם הוּא עוֹבֵר עַל נוֹקֵם וְנוֹטֵר?
 הֵאֵם קִיּוֹם הַחִלּוּמוֹת יִרְצֶה וַיִּכְפֹּר?

וַיַּעַלּוּ לְנִגְדַי עֵינָיו
 תִּלְאוּתָיו וְכֹאבָיו
 וַיִּתְנַכֵּר אֶל אָחָיו
 וַיִּשְׁלַחֵם לְהִתְיַסֵּר
 בְּשִׁמְעוֹן שְׂיֹאֶסֶר
 בְּכֶסֶף מִשְׁנֵה צוֹכֵר
 בְּגִבְעֵי כֶסֶף לְהִתְגַּדֵּר.
 כִּי הוּא בְּשִׁלּוֹ מִסְתַּגֵּר
 וְרַק לְדַבֵּר אַחֵר
 שׁוֹאֵף חוֹתֵר

עם אַח קָטָן
לְשׁוֹב וּלְהִתְחַבֵּר
גַם אִם לֹב אֵב זָקֵן הוּא שׁוֹבֵר.

עַד קוֹל בְּנֵימִין
חָנַן וְהִתְגַּבֵּר
אֶת אַח "וַיִּתְנַכֵּר"
הִמָּס וְעָרַעַר
וְחֹר לְיוֹסֵף שְׂדֵי לְהִתְאַכֵּזֵר
הִגִּיעָה עֵת לְפֶשֶׁר וּזְמַן לְבִשֹׁר
עָקֵב לְיִשָּׂר, פְּעָרִים לְגִשָּׁר.

וּבְעֵת וַיִּגֶשׁ יְהוּדָה
נְכוּחֹת לְדַבֵּר
הִסְתַּלַּק "וַיִּתְנַכֵּר", וְגַבֵּר "וַיִּכָּר"
וְהִתְנַדַּע יוֹסֵף אֶל אָחָיו
וְשָׁב לְאִשָּׁר וּלְקִשָּׁר.
הִחְזָרָה הָאֲחִיָּה לְבְנֵי יַעֲקֹב?
רִיב אֲחִים, נִסְלַח וְהִתְכַּפַּר?

העוד אבי חי, עוד יוסף בני חי

עוֹדְךָ חַי בְּנֵי יוֹסֵף, עוֹדְךָ חַי?
 אֵיךְ חָרְשׁוּ עֲבָרֵי עָלִי
 עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנֹת יִסּוּרֵי
 מֵאֵז נִפְרְדָנוּ שָׁם בְּאֲמֻצֵּעַ הַגֵּיאַ
 וּפְסִיעוֹתֶיךָ לֹוּ חָרַשׁ אֶת פְּסִיעוֹתַי
 וְאֵתְהָ הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּאֲהָ לְפֶשֶׁר מַעֲשֵׂי,
 אֵיךְ זֶה אֲבֵא שׁוֹלַח אוֹתִי אֶל אַחִי?
 מִי שֶׁשָּׁנְאוֹ אַחִיו, לֹא יֵרָאֶה בְּשִׁנְאָתָם אֵלַי?

אֶכֶז, שְׁלַחְתֶּיךָ יוֹסֵף בְּעֹנֵנִי
 וּמֵאֵז יוֹם יוֹם אֲנִי מִתְיַסֵּר בְּכִלְיוֹתַי
 רָגַשׁוּ מִצְפוּנֵי וְעֲצָמוֹ גִּעְגּוּעֵי
 עוֹדְךָ חַי בְּנֵי יוֹסֵף, עוֹדְךָ חַי?
 אֵימְתִי אִם עוֹד אֶרְאֶךָ, אֵימְתִי?
 מִנֵּי אוֹתוֹ יוֹם נִמְהָר אֲבָדוֹ עֵתוֹתַי
 כָּלוּ בְדַמְעוֹת עֵינַי
 חִמְרָמְרוֹ נִהְפְּכוּ מַעֵי
 וְלִבִּי יוֹם יוֹם עָלִי דָוִי
 מִשְׁמַע נְחוּמִים אֶטְמַתִּי אֶת אֲזֵנֵי
 עַד מְתִי, יוֹסֵף עַד מְתִי?
 לֹא שְׁלַחְתָּ לִּי אֲגִרָת, בֶּן זְקוּנֵי
 אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם מִלֵּאת אֶסֶם וּמְלֵאֵי
 פְרִיֹת וְרִבִּית בְּחֵיק נְכַרְיָה וְלֹא בְּאֶקְרָאֵי

ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף
 העוד אבי חי ולא יכלו אחיו
 לענות אתו כי נבהלו מפניו:
 (בראשית מה ג).
 ויאמרו שאול שאל האיש לנו
 ולמולדתנו לאמר העוד אביכם
 חי היש לכם אֵח ונגד לו על
 פי הדברים האלה הִדוּעַ נִדַע
 כי יאמר הורידו את אחיכם:
 (בראשית מג ז).

וְלִי אָבִיךָ לֹא הָיָה לְךָ פְּנָאִי!
הַנֶּשֶׁת בֵּית אָבִיךָ, אֲמַרְתָּ: דִּי?

תְּכַפּוּנֵי צָרוֹת אָבָא, צָרוֹת עַד בְּלֵי דֵי
טְפָלוֹ הַעֲלִילוֹ אֲשָׁמוֹת שְׂוֹא עָלַי
הַפְּשִׁיטוּ כְּתַנְתִּי נִשְׂאוּ רְדִידֵי
בְּשִׁלְשׁוֹת אֶסְרוּנִי, קִשְׁרוּ רַגְלֵי וַיְדֵי
צָמְתוּ בְּבוֹר רַגְעֵי חַיִּי,
אָרְכוּ יָמֵי נְקַפּוֹ לִילוּתִי
אֲמַרְתִּי נִגְזַרְתִּי וְאָבְדַתִּי וְדָאִי
אֵלָּלִי לִי אָבָא אֵלָּלִי לִי אֵלָּלִי
בוֹדֵד נִשְׂאֵתִי תַפְלָה חֲרָשׁ
לְאֵל שַׁדַּי
שִׂיאֲמַר דֵּי לְצָרוֹתִי
כַּאֲשֶׁר לְמַדְתַּנִּי אַתָּה אָבָא לְהַתְּפַלֵּל
בְּאַרְצֵי יְלֻדוֹת מְגוּרֵי
הַנְּנִי אָבָא, עוֹדְנֵי חַי
דְּמוֹת דִּיּוֹקֵנְךָ אָבָא שְׁמַרְתִּי בְּחֵשָׁאִי
כָּל יוֹם חֲשַׁבְתִּי, הֲלֹא תִשְׁלַח אַחֲרַי
לְדַעַת גּוֹרְלִי וּמָה אֹדוּתִי
אֵיךְ לֹא שְׁלַחְתָּ לִּי אָבָא, לֹא חֲקַרְתָּ מַעֲשֵׂי
אֵיךְ לֹא חֲקַרְתָּ עֲלִילוֹת אַחֲרֵי?

וְשָׁמַע תַּפְלָתִי אֵל כָּל חַי
גָּאֵל וּפְדָה נַפְשֵׁי מִבֵּית אֶסְרוּרֵי

וְעָלוּ וּבָאוּ תַּפְלוּתִי וְתַחֲנוּנֵי
וּמִפֶּשֶׁר חַלּוּמוֹת זָרִים
הִתְגַּשְׁמוּ וְנִפְלְאוּ חַלּוּמוֹתִי
אֲבָרָךְ יִקְרְאוּ וְעַל בְּרַךְ יִכְרְעוּ
כָּל מִצְרַיִם לְפָנַי
הֲנִי אָבָא, עוֹדְנִי חַי!
וּבְכַקְשָׁה אֶל תִּשְׁאַלְנִי
לְמָה לֹא שָׁלַחְתִּי לְךָ אֲגָרוֹתִי
הֲלֹא הוּא כְּמוֹס עִמָּדִי
וְעַם כּוֹתֵב תּוֹרַת אֵל חַי
עַד יָבֹאוּ פְּרִשְׁנֵי הַדּוֹרוֹת וַיִּגְלוּ סוּדוֹתִי
אֲךָ לְמָה זֶה אוֹסִיף וְאַהֲגָה בִּיגוּנֵי
לְמָה אוֹסִיף תְּנֹת קוֹרוֹתִי וְסִפֵּר מַעֲשֵׂי
אוֹדָה בְּכָל לֵב וְאַהֲגָה בְּהִיּוּנִי
עַד יִבְלוּ שִׁפְתוֹתַי וַיִּכְלוּ מְלוֹתַי
שָׁבַח וּתְהַלֵּל אֲבִיעָה לְאֵל שְׂדֵי
הַשּׁוֹמֵעַ תַּפְלוּתִיךָ וְתַפְלוּתִי
הָעוֹנֶה צְרוּתִיךָ אָבִי וְצְרוֹתִי
כִּי תִמּוּ יִסְוֶיךָ וְכָלוּ יִסוּרֵי
כִּי הִנֵּה אֲתָה אָבָא, הִנֵּה אֲתָה חַי
וְהִנֵּה אֲנִי יוֹסֵף בְּנֶךָ, אָבָא,
עוֹדְנִי חַי

(רק חֵבֶל שִׁשְׁמֵעֵתִי שִׁסָּבָא יִצְחָק כְּבָר לֹא חַי)

אוֹדֶה ה' כִּי עוֹד אָבִי חַי
אוֹדֶה ה' כִּי עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי
וְגַם סָבָא יִצְחָק בְּלֵב כְּלָנוּ חַי.

לישועתך קויתי ה'

לישועתך קויתי ה':
(בראשית מט יח).

בְּפָרֶשֶׁת וַיְחִי יַעֲקֹב וַיָּמָת
נִפְרָד מִסֵּפֶר תּוֹלְדוֹת בְּנֵי אָבוֹת
הוּא סֵפֶר בְּרִיאָה בְּמֵאמְרוֹת
כָּל חַי וְצוֹמֵחַ, חַיּוֹת וּבְרִיּוֹת
וַיְכַל מְלֹאכְתּוֹ וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.
סֵפֶר הַתְּחִלָּת הַכֹּל, זְמַן וְתַגְלִית
סֵפֶר בְּרֵאשִׁית אַמּוּנָה וְתַכְלִית

"לישועתך קויתי ה'" – אמר רבי
יצחק: הכל בקיווי: יסורין בקווי,
קדושת השם בקווי, זכות אבות
בקווי, תאותו של עולם הבא בקווי,
חנינה בקווי, סליחה בקיווי –
"קויתי ה' קויתה נפשי" (בראשית
רבה צח יד).

וּבְפָרֶשֶׁת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת
נְבוֹאָה בְּשַׁעְרֵי שַׁעְבוֹד וְצָרוֹת
סֵפֶר גְּאֻלָּה, בְּרִית וְלוֹחוֹת,
סֵפֶר פְּדוּת וּמִשְׁעָן
מַחְמֵר וְטִיט
מִתֵּן תּוֹרָה וּמִשְׁכָּן
בְּפֶאֶר וְתַבְנִית

חלומות בראשית יקיצונו
 חלומות ילדות ישובונו,
 חלומות נערות ילהיבנו
 חלומות בגרות ימריצונו,
 חלומות בשלות יפכחונו
 חלומות זקנה יסעדונו,
 חלומות שיבה ינובנו
 וחלומות אחרית יאספנו.
 כחלום יעוף חיינו היינו

ויבא אלהים אל אבימלך בחלום
 הלילה ... ויחלם והנה סלם מצב
 ארצה ... ואשא עיני וארא בחלום ...
 ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
 יעקב ואמר הנני ... ויבא אלהים אל
 לבן הארמי בחלום הלילה ... ויחלם
 יוסף חלום ויגד לאחיו ... שמעו
 נא החלום הזה אשר חלמתי: ...
 ויוספו עוד שגא אתו על חלמתי
 ועל דבריו: ויחלם עוד חלום אחר
 ... ויאמר הנה חלמתי חלום עוד ...
 מה החלום הזה אשר חלמתי ... הנה
 בעל החלמות הלזה בא ... ונראה
 מה יהיו חלמתי: ויחלמו חלום
 שניהם איש חלמו בלילה אחד איש
 כפתרון חלמו ... ויאמרו אליו חלום
 חלמנו ופתר אין אתו ... ויספר שר
 המשקים את חלמו ליוסף ... ויאמר
 אל יוסף אף אני בחלומי ... ויהי מקוץ
 שנתים ימים ופרעה חלם ... וישן
 ויחלם שנית ... וייקץ פרעה והנה
 חלום ... ויספר פרעה להם את
 חלמו ואין פותר אותם לפרעה: ...
 ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם
 להם ... (ספר בראשית).

כוחה של חמלה

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שֶׁנָּתַן לוֹ אֱלֹהִים וְנָתַנו
 לוֹ אָבִיו וְאָמוּ ... שֶׁנָּתַנו לוֹ חֲטָאֵיו וְנָתַנָּה
 לוֹ כְּמִיָּהֶתוּ ... שֶׁנָּתַנו לוֹ שׁוֹנְאָיו וְנָתַנָּה לוֹ
 אֲהַבְתּוּ ... (מתוך שירה הידוע של זלדה)

שמות רבים

הִיו לוֹ לְמִשָּׁה
 סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
 מִסְתִּיר וּמְגַלֶּה,
 סֵפֶר עֲלִיו דְּרִשׁוֹ
 חֲכָמִים וְטוֹבִים
 וּמִשָּׁם דָּלוּ
 סוֹדוֹת וְרָזִים,
 שְׁמוֹת נְעִלְמִים
 טְמוּנִים רְמוּזִים
 בִּינֹת לְפִסּוּקִים.
 לְלַמְּדֵנוּ אֲרָחוֹת חַיִּים
 קוֹרוֹת הָעֵתִים וְדְבָרֵי הַיָּמִים

"חֶבֶר" קָרָא לוֹ אָבִיו
 עַל שֶׁחֶבֶר וְאַחָה
 שְׁבָרֵי הַמִּשְׁפָּחָה
 "יְקוֹתֵיאל" קָרָאָה לוֹ אָמוּ

וַתִּרְדּוּ בַת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר
 וְנִעְרַתֶּיהָ הִלְכַת עַל יַד הַיָּאֵר וַתִּרְא
 אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת
 אֲמָתָהּ וַתִּקְחֶהָ: וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ אֶת
 הַיָּלֶד וְהִנֵּה נֶעֱר בֶּכָה וַתַּחְמַל עָלָיו
 וַתֹּאמֶר מִלֵּדִי הָעֶבְרִים זֶה: ... וַיִּגְדַּל
 הַיָּלֶד וַתִּבְאֶהוּ לְבַת פְּרָעָה וַיְהִי לָהּ
 לְבָן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן
 הַפְּיִים מְשִׁיתָהוּ: (שמות פרק ב).

הפיוט שלהלן מבוסס על פסוקי
 המקרא הנ"ל ועל דרשות חז"ל
 על ריבוי שמותיו של משה: "ירד"
 - זה משה שירד להם לישראל מן
 בימיו. "גדור" - שגדר פרצותיהן של
 ישראל, "חבר" - שחיבר את ישראל
 לאביהן שבשמים. "סוכו" - שנעשה
 להם לישראל כסוכה. "יקותיאל"
 - שקיוו ישראל לאל בימיו. "זנוח" -
 שהזניח עונותיהן של ישראל.

עַל שְׁזַכְתָּהּ לְהַנִּיק
אֶת פְּרֵי בְטָנָהּ
וְאֶהְרֵן אָחִיו
קָרָא לוֹ "אָבִי זְנוּחַ"
כִּי עֲזַב אָבִיו
אֶת אִמּוֹ לְלֹא מְנוּחַ
וְגַם אֲחֹתוֹ מָרִים נָתַנָּה לוֹ שֵׁם
וְגַם סָבָא קָהַת בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם
וְחַכְמִים דְּרָשׁוּ בוֹ עוֹד שְׁמוֹת רַבִּים
אָבִי-גְדוֹר רֹאשׁ לְכָל הַגּוֹדְרִים
אָבִי שׁוֹכֵוֹ אוֹ שְׁמָא שׁוֹכֵוֹ
עַל שְׁסוֹכְךָ סָכָה עַל צֶאֱן מְרַעִיתוֹ
עֲוֹנוֹתֵיהֶם הִזְנִיחַ וְהִשְׁכִּיחַ
תִּקְנָה בָּהֶם הַצִּית וְהִפִּיחַ
מִן לְפִתְחָם הוֹרִיד וְהִנִּיחַ
פְּרָצוֹת יִשְׂרָאֵל גְּדַר וְהִטִּיחַ

לְכָל אִישׁ יֵשׁ שֵׁם שֶׁנָּתַן לוֹ אֱלֹהִים
וְאָבִיו וְאִמּוֹ, אָחִיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ
וְגַם אֲנָשִׁים רַבִּים וְטוֹבִים
חַכְמֵי הַדּוֹרוֹת, הוֹרְשֵׁי מִקְרָאוֹת
יְפוֹת הַדְּרָשׁוֹת
עַל עֲשֶׂרֶה הַשְּׁמוֹת
לְכָל שֵׁם דְּרָשׁוֹת וּרְמִיזוֹת נְאוֹת
כָּל שֵׁם פֶּן אַחַר

בְּאִישֵׁי־וַתּוֹ מַעֲצִים
כָּל שֵׁם מַעֲטָר
תְּכוֹנַת גְּדוֹל הַנְּבִיאִים
אֲךָ מִכֶּלֶם עֲלָה וְהִתְעַלָּה
הַשֵּׁם שֶׁבִקַּע מִלֵּב שֶׁל חֲמֵלָה

בְּכָל הַמִּקְרָא
מִשֶּׁה הוּא שְׁמוֹ
שֶׁנִּתְּנָה לוֹ בְּתִיָּה הִיא בֵּת פְּרָעָה
בֵּת הַמֶּלֶךְ שִׁירְדָה לְרַחֵץ בְּנֵהָר
וּמִרְחוֹק שָׁמְעָה
בְּכִי בְּקוֹל מַר
קוֹלוֹ שֶׁל נֶעֶר
בְּאִשֶּׁר הוּא שֵׁם
קוֹל תְּלוּשׁ וְחִלוּשׁ
וְעוֹד רִגַע נָדָם
קוֹלוֹ שֶׁל אָדָם, קוֹלוֹ שֶׁל אָדָם

שְׁלֵחָה אֲמָתָה
וְתַפְתַּח הַתְּבָה
נֶעֶר בּוֹכָה
הִיא רְאֵתָה
עַל מָה וְלִמָּה לֹא שָׁאַלָה
"מִי־לִדֵי הָעֶבְרִים זֶה"
הַכִּירָה גַם יִדְעָה

וּלְרַגַע לֹא הִסָּסָה
לְעֵינֵי שִׁפְחוֹתֶיהָ
פָּעֵלָה וְעָשְׂתָה
בֵּין צוּ הַמַּלְךְ לְצוּ לְבָה
הֵיטָה הַבְּחִירָה
פְּשׁוּטָה וּבְרוּרָה
וּגְבָרוּ הַרְחָמִים
וּגְבָרָה הַחֲמֵלָה
וּנְחַקֵּק שֵׁם מֹשֶׁה בְּכֹל הַתּוֹרָה
וּגְבַר עַל כָּל מַקְרָא וּדְרָשָׁה

וּמִכֵּאן לְקַח הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה
לְכָל הָעוֹסְקִים בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
מִפְּלִפְלִים וְטוֹעֲנִים בְּסִגְיָה
מִזָּה וּמִזָּה
כָּל סִיג וְחֲמֵרָה
מִקְצָה עַד קְצָה
אֵת כֶּף הַלְכָה כְּחוּט הַשְּׁעָרָה
תְּכַרִּיעַ כֶּף שֶׁל "לְפָנִים" מִן הַשׁוּרָה
אֵת כֶּף גְּדֻרוֹת חֲמֻרוֹת וְאֶסוּרִים
תְּכַרִּיעַ כֶּף שֶׁל חֲמֵלָה וְרַחֲמִים
כְּכֹפֶה שֶׁל בְּתִיָּה שֶׁשְׁלַחָה אֲמַתָּה
וּלְמֹשֶׁה נִתְּנָה שֵׁם וְחַיִּים

מה ראתה שפחה על הים

מהו שראתה שפחה על הים
שמִיחֶזְקֵאל הַנְּבִיא נִסְתָּר וְנִעְלָם?
מה המַחְזֵה הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא
שֶׁלְעֶבֶד וְשִׁפְחָה
שֶׁזָּה עִתָּה
יֵצְאוּ לְגֵאֲלָה
נִגְלָה וְנִרְאָה,
וּמִבֶּן בּוֹזֵי וּבֶן אָמוּץ
בְּמַחְזוֹת הַנְּבוּאָה כִּי תַחְפֹּץ
נִגְלָל, נִסְתָּם וְנִתְכַּסֶּה?

סוס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בְּיָם –
"כִּי גָאָה גָאָה" – מַעַל כָּלָם
כָּל זֹאת רָאוּ עֶבֶד וְשִׁפְחָה
וּפְתָחוּ וְעָנוּ בְּשִׁירָה וְשִׁמְחָה.

"זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְוָהוּ"
הַחֲוִוְתָה הַשִּׁפְחָה בְּאַצְבָּעָהּ
הִנֵּה מְקוֹמוֹ, כָּאֵן הִרְיָהוּ
לְפָנָיו נָאָה לוֹמַר שִׁירָה.

"תְּבִיאָמוּ וְתִטְעֵמוּ ... מְכוּן לְשִׁבְתָּךְ"
כְּעֵלֶם הַחֶפֶץ לִקַּח לוֹ אִשָּׁה

"זה אלי ואנוהו" - ר' אליעזר אומר:
מנין אתה אומר שראתה שפחה על
הים מה שלא ראו ישעיה ויחזקאל?
שנאמר: "וביד הנביאים אדמה"
(הושע יב יב) וכתוב: "נפתחו
השמים ואראה מראות אלהים"
(יחזקאל א א). משל למלך בשר
ודם שנכנס למדינה ועליו צפירה
מקיפתו וגבורים מימינו ומשמאלו
וחיילות מלפניו ומלאחריו והיו הכל
שואלין אי זהו המלך? מפני שהוא
בשר ודם כשנגלה
הקב"ה על הים לא הוצרך אחד
מהם לשאול אי זהו המלך? - אלא
כיון שראוהו הכירוהו. פתחו כולן
פיהן ואמרו: "זה אלי ואנוהו וגו"
(מכילתא דרבי ישמעאל בשלח -
מס' דשירה בשלח פרשה ג).

כְּבָנֵי נְעוּרִים
בֵּינֹת לְכְרוּבִים
יִמְהַר יְחִישׁ, יָפָה הַשָּׁעָה
”יֵשׁ בָּךְ מַדְעַת קוֹנֶךְ”.

זֹאת אַף זֹאת רֵאֲתָה הַשְּׁפָחָה
”כּוֹנְנֵנוּ יְדִיךְ” – בֵּית הַבְּחִירָה
מִקְדָּשׁ שֶׁל מְטָה הִיא צְפֹתָה
מְכוּן אֶל מִקְדָּשׁ שֶׁלִּמְעֵלָה
מִקְדָּשׁ דִּשְׁכִּינָתָא.

עַת נְעַרְמוּ מִיָּם וְנִצְבּוּ כְּמוֹ נֶדַח
קְרָאָה הַשְּׁפָחָה וְעֲנָה לָהּ הַהֵד:
”ה’ יִמְלוֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד”
הֲאִם הִחְמַצָּה הַשָּׁעָה?
הֲאִם הִרְחִיקָה הָעֵת?

וַיְמָה רָאָה יְחִזְקֵאל?
וַיְמָה לֹא רָאָה?
בְּמָה חִסְרָה נְבוֹאָתוֹ
וְנִפְגַּם חֲזוֹנוֹ
מִמַּרְאוֹת עֶבֶד וְשְׁפָחָה?

קָפְאוּ תְהוֹמוֹת, נִצְבּוּ כְּמוֹ נֶדַח נוֹזְלִים
וַיִּצְאוּ מִיָּם מְתוּקִים מִתּוֹךְ מְלוּחִים

עֲשֶׂה נְסִים
שָׁנִים עֲשֶׂר גְּזָרִים
לְשָׁנִים עֲשֶׂר שְׁבָטִים
כָּל אֱלֹהֵי רְאוּ עֶבֶד וְשִׁפְחָה בְּמִרְאוֹת הַפְּלָאִים.

חֲזַתָּה הַשִּׁפְחָה בְּמִרְאוֹת הָאֵל,
קִיר וּמַחֲבֵת בְּרִזְלֵי רָאָה יַחְזִיקָאֵל
נֹצְבִים בֵּין הָאֵל לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
סוֹלְלָה וְדִיקָה, אוֹת וּמִצּוֹר מְשֻׁמִּים
כָּרִים וּמַחֲנֹת, עֲטִים סְבִיב יְרוּשָׁלַיִם.

כִּיּוֹנָה בַּחֲגוּי הַסֵּלַע, חֲרָדָה הַשִּׁפְחָה
טְפָחָה צְעָקָה לְתִשׁוּעָה עִם כָּל הָעֵדָה
יוֹנִים הוֹמוֹת בְּמִנוּסָתָן רָאָה יַחְזִיקָאֵל
פְּלִיטוֹת תּוֹעוֹת וְאַבּוּדוֹת מִחֲרַבֵּן אֲרִיאֵל.

וְעוֹד זֹו רָאָתָה שִׁפְחָה: עִם זֹו קִנִּיתָ
כִּנִּית וְכוֹנְנָתָ, כְּאֲשֶׁר עוֹלָם בְּנִיתָ
וַיַּחְזִיקָאֵל רָאָה אֶת סִמְלֵי הַקְּנָאָה
כְּאִשָּׁה סוֹטָה הַמְּסַלֶּקֶת אֶת אִישָׁהּ.

וּשְׁנִיחָם רְאוּ אֶת הַסְּפִיר.
זֹו אֶת לְבַנֵּת הַסְּפִיר כְּעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לְטָהָר
וְזֶה אֶת אֲבֵן הַסְּפִיר, שְׁחָשָׁךְ מִמֶּנָּה תֹאֵר.

”תביאמו ותטעמו בהר נחלתך”

שמעה השפחה ובה' בטחה:

שיבת ציון ראשונה ושניה

גם אחרונה ראתה,

שיבת העם ושיבת השכינה.

ושמעה שירת הלל של אבות ובנים

עת עלו ממצולות מים ודונים

ובנים כאבותם

עת שבו לגבולם

אחישנה בעתם

וענתה להם השפחה בקול רועד:

”ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד”

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ
אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאוֹר
לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: (שמות כז ב).

דָּבַר אֵל אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ
אֶת הַנֵּרוֹת אֵל מוֹל פְּנֵי הַמִּנְוָה יֵאִירוּ
שְׂבַעַת הַנְּרוֹת: (במדבר ח ב).

בר קפרא פתח: "כי אתה תאיר נרי"
(תהלים יח כט) – אמר הקב"ה
לאדם הזה: נרך בידי ונרי בידך. נרך
בידי – "נר ה' נשמת אדם" (משלי כ
כו); נרי בידך – "להעלות נר תמיד"
(ויקרא כד ב). אמר הקב"ה: אם
הארת נרי, הריני מאיר נרך, הוי: "צו
את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית
זך" (ויקרא כד ב) (ויקרא רבה לא ד
פרשת אמור).

נֵר תָּמִיד בִּקְשָׁה נִפְשֵׁי

יֵאִיר לְחַשֵּׁי

בְּנִגּוֹן חֲרִישֵׁי

מְנוּחַ לְרַגְשֵׁי

עֲטָרַת לְרֵאשֵׁי

בְּנִגְהַ מַּמְעַל וּבְאֹר אֲנוּשֵׁי

נֵר תָּמִיד הַשּׁוֹרֶה עִמָּדֵי

מְגִלָּה סוּדֵי

מוֹרָה מְדַרְשֵׁי

מֵאִיר תְּלַמּוּדֵי

דוֹדֵי מְעוֹדְדֵי

כִּי גֵרֵי בְיָדְךָ וְגֵרָה בְיָדֵי.

קדש בדיצה פצה
ורחץ לראש הקבוצה
כרפס במלח מצע
יחץ האמצע למחצה
מגיד בהמרצה לצאצא
רחצה בלא חציצה
מוציא וחוטף במרוצה
מצה פביצה
מרור בחמיצה
כורך עם המצה
שלקחן עורך בלא קמיצה או מריצה
צפון אם נמצא
ברך במועצה
הלל במליצה
נרצה אם מצה

והכל בנחת ושמחה, בחכמה ועצה,
בלא הלחצה, ביד חרוצה, בקורטוב
הלצה, בלא עקיצה, בשיח קבוצה,
עד יקיצה.

אֶהְרֵן אָחִי,
 כְּשֶׁעָלִיתִי לְמָרוֹם לְקַבֵּל תּוֹרָה
 הֲרֵאוּנִי דָבָר גְּדוֹל וְנוֹרָא
 שֶׁזֶה הַמִּשְׁכָּן שִׁי לְמוֹרָא
 יִתְמַשְׁכֵּן בְּאֵשׁ וּבִאֹרָה
 וְאַכְתֵּב "וְנִקְדַּשׁ בְּכַבּוּדִי" בְּמִקְרָא
 אֲךְ יִדְעֵתִי שֶׁבַּיּוֹם שֶׁעֲטָרָה לּוֹ עֲטָרָה
 "וְנִקְדַּשׁ בְּמִכְבְּדִי" נִקְרָא וְנִקְרָע
 בְּנִיךְ אָחִי
 הֵם מְכַבְּדִי אֶל קְדוֹשׁ וְנוֹרָא
 שֶׁעָלוּ לְמָרוֹם בְּתַבְעֵרָה וּבִסְעָרָה
 "וַיִּדְּמוּ אֶהְרֵן"
 בְּגֵדוֹ קָרַע וְרֵאשׁוֹ פָּרַע

אֶהְרֵן אָחִי,
 כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לְמַחְצָה, לְפָנַי וְלְפָנֶיךָ
 רָאִיתִי אֶת מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
 יוֹשֵׁב וְקוֹשֵׁר לְאוֹתִיּוֹת כְּתָרִים
 וְשֹׂאֵלֵתִי לְמִי וּלְמָה אֵלֶּה הָעֶקְצִין
 וְעַנֵּנִי,
 לְעֵקִיבָא תְלָמִיד וּמוֹרָה חֲכָמִים
 שִׁיְדַרְשׁ בְּהֵן תְּלִי תְלִין
 תְּגִי תְּגִין וְקוֹצֵי קוֹצִים

וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנַי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם
 וַיָּמָתוּ לְפָנַי ה': וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֵן
 הוּא אֲשֶׁר דָּבָר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבִּי
 אֶקְדֹּשׁ וְעַל פָּנַי כָּל הָעָם אֶפְגַּד וַיִּדְּמוּ
 אֶהְרֵן: (ויקרא יב-ג)

"ונקדש בכבודי" – זה הדיבר נאמר
 למשה מסיני ולא נודע בו עד שבא
 המעשה לידו. וכשבא מעשה לידו
 אמר לאהרן: אהרן אחי, מסיני
 נאמר לי: עתיד אני להיוועד להן
 לישראל ולהתקדש בהן בבית זה
 ובאדם גדול אני מקדשו. וסבור
 הייתי או בי או בך בית זה מתקדש.
 עכשיו, נמצאו שני בניך חביבין
 ממנו. כיון ששמע אהרן כך וידע
 שבניו ידועי שמים הם, שתק וקיבל
 שכר טוב על שתיקתו. זהו שכתוב:
 "וידום אהרן" (ויקרא רבה יב ב).

בשעה שעלה משה למרום, מצאו
 להקב"ה שיושב וקושר כתרים
 לאותיות, אמר לפניו: ריבונו של
 עולם, מי מעכב על ידך? אמר
 לו: אדם אחד יש שעתידי להיות
 בסוף כמה דורות ועקיבא בן
 יוסף שמו, שעתידי לדרוש על כל
 קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות
 ... אמר לפניו: ריבונו של עולם,
 הראיתני תורתו, הראני שכרו ...
 ראה ששוקלין בשרו במקולין, אמר
 לפניו: ריבונו של עולם, זו תורה
 וזו שכרה? א"ל: שתוק, כך עלה
 במחשבה לפני. (מנחות כט ע"ב).

לְחֵדֶשׁ חֲדוּשִׁים וְלַעֲקוֹר הָרִים
 בְּמַיִם הִיא תוֹרָה, לְשַׁחֵק הָאֲבָנִים..
 וְסוֹפוֹ אָחִי, בְּיַסּוּרִים נוֹרָאִים
 "וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ"
 קַיִם, בְּמִסְרָקוֹת וּמְקוֹלֵינִי
 עַד כָּלוּ קֶצֶינִי רוּחִינִי וְנַפְשִׁי.
 כִּי כָּל עַמְלָנוּ, אָחִי
 שָׁכַר מִשְׁנִים וְסוֹפְרִים,
 לְמִנּוֹת יְמִינוּ בְּדַכִּי
 בְּרִגְעִים סְפוּרִים
 "וַיִּדַּם אֶהְרֹן"
 לֹא בְּמַחְשָׁבָה, רַק בְּמַלְיָם
 נִכְלָם וְנִאֲלָם,
 לֹא מִכִּין וְלֹא מִשְׁלִים

אֶהְרֹן אָחִי,
 עֲתִיד לְקוֹם בְּיִשְׂרָאֵל
 הַחֶכֶם מְכֹל אָדָם
 שִׁשִּׁירוּ אֵלַי וּמִשְׁלִים אֲלֵפִים
 שִׁפְתַּי חַיּוֹת וְשִׁיחַ הַעֲצִים לוֹ נְהִירִים
 וְגַם הוּא לֹא הִבִּין
 גַּם מִמֶּנּוּ נִסְתָּם
 הַכֹּל בְּאִשׁוֹר לְכֹל, מִקְרָה הוּא בְּעוֹלָם
 לְטוֹב וְלְטָהוֹר, לְטָמֵא וְלְרָשָׁע
 טָמִיר עֲלוֹם וְנִעְלָם

"אחרי מות שני בני אהרן." ר'
 שמעון פתח: "הכל כאשר לכל
 מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב
 ולטהור ולטמא וכו'" (קהלת ט ב).
 "לצדיק" – אלו בני אהרן שכתוב
 בהם: "בשלוש ובמישור הלך אתי"
 (מלאכי ב ו), "לרשע" – זו עדת
 קרח שכתוב בהם: "סורו נא מעל
 אהלי האנשים הרשעים האלה"
 (במדבר טז כו). אלו נכנסו להקריב
 במחלוקת ויצאו שרופין ואלו נכנסו
 להקריב שלא במחלוקת ויצאו
 שרופין! (ויקרא רבה כ א).

מי הוא צדיק ומי לה' ישלם?
ועל מי נאמר "רשעים היו" ונוציא
דבתם?

"וידם אהרן"
הדין נסתם
הגולל נחתם
והאדם נאלם
אל נכח האש והדם

אהרן אחי,
עוד ראיתי זאת
שעך סוף כל הדורות
לא יסופו מעמנו מביני אות
בעלי פרוש מדרש ומסורות
וילמדונו הבין במקראות
צפונות כחדשות
גדולות ונוראות:
והם יפרשו ויאמרו דברם
כי בעוד הדם חם
לא נדם אהרן, לא נדם
רק זעק ויבכה, בכי מר מאד
לא יכלו המלים לשטף הדמעות.
ועלתה צעקתו עד הפגוד
זעזעה ספים ונעו אמות
עד ששמע קול ממעלות:

וטעם וידום אהרן - שהיה בוכה
בקול, ואז שתק. או כטעם: "אל
תדם בת עיניך" (רמב"ן ויקרא י ג).
כשהקב"ה מדבר הכל שותקים
שנאמר: "דמו ישיבי אי סחר צידון
עבר ים מלאוה" (ישעיה כג ב)
ואומר: "וידום אהרן" (ספרי במדבר
נח).

בְּכֹה אֶהְרֹז, בְּכֹה וְאֵל תַּעֲמֹד
שֵׁם אֲנִי אֶת דְּמֵעוֹתַי בְּנֹאדֵי לְהִיּוֹת
לֵיד לְבִנְת הַסְּפִיר
תַּחַת כֶּסֶא הַכְּבוֹד
וּמִמֶּךָ יִלְמְדוּ לְדוֹרוֹת
לְזַעַק וְלִבְכוֹת
וְלֹא לְחִשּׁוֹת
אֲבוֹת עַל בְּנִים וּבְנִים עַל אֲבוֹת
וְאִמָּהוֹת
וּבָנוֹת

”וַיִּדַם אֶהְרֹז”
כְּאֲשֶׁר תִּם לְבָכוֹת
בְּאֶפֶס כַּחוֹת

**על הנספים ועל המשרפות
אל הנסים ואל הנפלאות**

על הנספים ועל המשרפות
על הבכיות ועל הזעקות
על קולות הענות
שלא זכו להענות

על המומתים והמשלכים
בבורות ומחנות
בעת שוע זעקם
עד נדם קולם
בכלות כל הכוחות

על גיהנם עלי אדמות
מעשה ידי אמות נאורות
על העומדים מנגד
בזרון ובכבוד
שאטמו אונים משמע
ולא רצו לראות

על מליון ילדים וילדות
נשמות זכות וטהורות
שלא זכו
אור לראות

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש ה'
עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה
כל נפלאותי אשר ספרו לנו אבותינו
לאמר הלא ממצרים העלנו ה' ועתה
נטשנו ה' ונתננו בכרמדין: (שופטים
פרק ו פסוק ג).

כי אמרו עזב ה' את הארץ ואין ה'
ראה: (יחזקאל פרק ט פסוק ט).
אלהים באזנינו שמענו אבותינו
ספרו לנו פעל פעלת בימיהם בימי
קדם: (תהלים מד ב).

חַיִּים לְחַיּוֹת
עַל אֲבָרֵן כָּל תְּקוּוֹת
כְּכֹלוֹת גּוֹפּוֹת וּנְשָׁמוֹת

עַל רִשְׁעֵי לֵלֵא גְבוּלוֹת
עַל עוֹלָם שְׂאֲטָם אֲזַנְיוֹ
מִשׁוֹעַת הַנְּשָׂרְפִים
וְסִתָּם נְחִירָיו
מִרִיחַ הַכְּבֻשָׁנִים
שֶׁלֹּא רָצָה לִשְׁמַע
וְלֹא רָצָה לִרְאוֹת
אֶת הַמַּחְזוֹת הַנוֹרְאוֹת
עֲשׂוֹן אָדָם מִן הָאֲרָבוֹת

עַל שָׁמַיִם שָׁם
סִגְרוּ כָּל חִלּוֹנוֹת
וְעַל הָאָרֶץ שְׂאֵת הַדָּם
לֹא חִדְּלָה לְרוֹוֹת
וְלֹא נִקְרְעוּ הַיְכָלוֹת לִשְׁמַע הַזְּעָקוֹת
שֶׁל צְדִיקִים וְצַדִּיקוֹת, אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת

עַל הַנְּסָפִים וְעַל הַמְּשֻׂרְפוֹת
אֵל הַנְּסִים וְאֵל הַנְּפִלְאוֹת
עַל עוֹלָם דּוּמָם
שֶׁל רִשְׁעֵי

שְׁעֵמַד וְשֵׁתֵק
אֶל מוֹל הַפֶּשַׁע
בְּעוֹד עִם שָׁלֵם
נִמְק וְנִמְחָק

וּבְשׁוֹךְ סְעָרוֹת וּמִלְחָמוֹת
רָאָה הָעוֹלָם אֶת הַזּוֹעוֹת
סָתַם אֶת הָאָף, הִפְךָ דָּף
וְחָזַר אֶת חַיָּו כְּמִקּוֹרֵם לְחַיּוֹת

אתה הבדלתנו מכל העמים

ברוב שנים מעוברות, יחול
יום הזכרון לשואה ולגבורה
בסמוך לפרשת קדושים בה
אנו פותחים בפסוק: "דבר אל
כל עדת בני ישראל ואמרת
אלהם קדשים תהיו כי קדוש
אני ה' אלהיכם". ומסיימים
בפסוק: "והייתם לי קדשים כי
קדוש אני ה' ואבדל אתכם מן
העמים להיות לי".

אתה הבדלתנו מכל העמים /
להיות רק לך
לקיים תורה מצוות וחקים /
ולעבדך בשמחה
הבדלתנו להיות קדושים בחיים /
לא קדושים של מיתה
קדשתנו להאיר באורות מאירים /
לא באור ההריגה
אך עמדה ונצבה הבדלה של דמים /
גולה אחר גולה
להשמיר, להרג ולאבד את כל היהודים /
ולמחות כל תקנה

...

ואחרי כל זאת במוצאי השואה /
בשוך הזועות ושנות האימה
חזרנו לערך סדר הבדלה /
לאור נר אחרון ולריח השרפה
הבדלה בין הנורא אשר ארע /
שלעולם לא נבין ולעולם לא נדע
ובין שביב של חיים ותקנה /
של חיים מתחדשים בארץ מכורה

ובפינו רק תפלה אחת קטנה
הבדילנו זאת הפעם לטובה /
די להבדלה של קנאה ושנאה
הבדלה של חיים אנו חפצים /
קדשה של מצוות ומעשים טובים
הבדל וקיים זה הבית השלישי /
לב לימוד פראשון וכשני

בהעלותך את הנרות

בהעלותך את הנרות
של כל הנשמות הטהורות
ראה אלהים הדמעה למחות
בתיקך ובנאדך אותה תשים

חלף שבוע עמל ותלאות
החמה כבר בראש האילנות
השליחן ערוך דולקים הנרות
רק אתם כאן חסרים

הבטחנו להמשיך לצעד ולבנות
בחל לעשות ובשביעי לרצות
אך לא הבטחנו לא לבכות
בכי במסתרים, בכי במסתרים

כאנו עריך בורא כל נשמות
קדשת שבת בצלך לחסות
אור ותקנה לפניך להעלות
כי אתה רב סליחות ובעל הרחמים

עשה אותנו ראויים לזכות
הביננו פשר כל הקורות

בְּזָכוֹת אוֹתָן נִשְׁמֹת טְהוֹרוֹת
אֲשֶׁר בְּגִנְזֵיהֶן מְאִירִים וּמְזַהְרִים

פְּתַח לָנוּ שַׁעַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת
תְּמוֹךְ יִתְרוֹתֵינוּ בַּל נִמוּט
אֲנֵּא הֶשֶׁב לָנוּ אֶת הַמִּפְתָּחוֹת
וְלוֹא נִהְיֶה גְזָזִכִּים נְאֻמֵּינוּ

בְּהִיטִיבְךָ הַפְתִּילוֹת וּבְהַעֲלוֹתְךָ הַנְּרוֹת
שֶׁל כָּל הַנִּשְׁמֹת שְׁלֵא יִזְכּוּ עוֹד לְרֵאוֹת
הַנֵּר יִכְבֶּה וְהֵן יוֹסִיפוּ אוֹר לְהַעֲלוֹת
עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת וְקִץ הַיָּמִים

שֵׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רִגְלֶיךָ

כְּמִשָּׁה אֶל מוֹל הַסֵּנֶה

הַבוֹעֵר וְאִינוּ אֶכֶל

כִּיהוֹשֻׁעַ אֶל מוֹל יְרִיחוֹ

אֲשֶׁר נִלְחַם לָהּ וַיּוֹכֵל

שֵׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רִגְלֶיךָ

שֵׁל נְעֻלֶיךָ מֵעַל רִגְלֶיךָ

וְהוֹרֵד עֲרִיךְ מֵעֻלֶיךָ

כִּי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלֶיהָ

סְפוּגָה בְּדָם בְּנִיָּה אֶהְיֶיךָ

אֲשֶׁר נָתַנּוּ בְּלִי חֶשְׁבוֹן

כֹּל אֲשֶׁר לָהֶם

לְמַעַן יַחֲיוּ בְּבִטְחוֹן

הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם

הִסֵּר צַעֲפֶךָ מֵעַל רֵאשֶׁךָ

פָּשַׁט בְּגָדֶי מַחְלְצוֹתֶיךָ

לְבַשׁ לְבָן כְּחוֹל

טָהוֹר וְחָדָשׁ

כְּכֹהֵן גָּדוֹל

בְּעִבּוֹדְתוֹ בְּמִקְדָּשׁ

כִּי יוֹם זָכְרוֹן הוּא הַיּוֹם

יוֹם כַּפּוּרִים

יום הזיכרון

לחללי מערכות ישראל

וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הַלֵּם שֵׁל נְעֻלֶיךָ
מֵעַל רִגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא:
(שמות פרק פסוק ה')

וַיֹּאמֶר שׁוּר צָבָא ה' אֶל יְהוֹשֻׁעַ שֵׁל
נְעֻלֶךָ מֵעַל רִגְלֶךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו קֹדֶשׁ הוּא וַיַּעַשׂ
יְהוֹשֻׁעַ כֵּן: (יהושע פרק ה פסוק טו)

יֵעָלוּ בוֹ וַיְבוֹאוּ עַד מְרוֹם
שָׁמַיִם כָּל הַנוֹפְלִים

הַסֵּר מֵעִלָּה מֵעַל כְּתָפֶיךָ
הַתֵּר סְגִינָה מֵאֲזוּר מִתְנִיָּה
הִרְבֵּן רֹאשְׁךָ
אֶל מוֹל הַמַּצְבוֹת
הַדּוֹמְמוֹת וְהַחַיּוֹת
וְעַלֵּיהֶן הַשָּׁמַיִם
שֶׁל כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת
שִׁדְדוּ עוֹ סֶבֶל רַב וּמִכְאוּבוֹת
כָּעַת הֵם כְּבֹר נְחִים
מִנוּחַת עוֹלָמִים
בְּזֶהר הַשֶּׁמֶשׁ עַל הָאָבֶן
מֵאִירִים וּמִזְהִירִים
שׁוֹקֵטִים דּוֹמְמִים
בִּינּוֹת לְבְרוּשִׁים הַנְּשָׂאִים

חֲגוּר מִתְנִיָּה וְשִׁים תִּרְמִילָה עַל כְּתָפֶיךָ
שֶׁא רְגְלֶיךָ וְהַרְחַק בְּשִׁבְלֵי אֶרֶץ
קוֹם, הַתְּהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ
צֶעֶד אֶל תַּפְחָד
בְּחֵרוֹת וּבְשָׁלוֹם בֵּין מְשֻׁעוֹלֵיָהּ
הֵט אֲזָנְךָ אֶל הַקּוֹלוֹת

שאַ מִבְּטֵךְ אֶל הַמְּרֹאוֹת
שֶׁל הָאָרֶץ הַיְּפֵה וְהַפְּצוּעָה הַזֹּאת.

עֲצֹר מְרוֹצְתֵךְ הָאֵט צְעִדֵיךְ
רְאֵה וְהִבֵּט לְנִגְדַי עֵינֶיךָ
הַשְּׂדֵה הַרְחוֹק
הַיַּעַר הַיְּרוֹק
הַהָר וְהַגִּיא, יִפִּי עַד בְּלִי דֵי
אֲתָה רוֹאֵה שָׁם אֶת הַבַּיִת
אֶת הַפֶּרַח, אֶת הַיֶּלֶד הַצּוֹחֵק?
בְּמָקוֹם שֶׁהֵם נִפְּלוּ
שָׁם הַבַּיִת עוֹמֵד
בְּמָקוֹם שֶׁהֵם שָׂאֲגוּ
יֶלֶד מְשַׁחֵק
בְּמָקוֹם בּוֹ כָּרְעוּ גְבוּרִים
כְּלָנִיּוֹת נוֹרִיּוֹת וּפְרָגִים
כַּדָּם מֵאֲדִימִים

דַּע בְּמַדְעֵךְ אֶת קוֹרוֹת עֲמֵךְ
זְכוֹר אֶת שְׁהִיּוֹ כָּאֵן לְפָנֶיךָ
הֵם שֶׁסָּלְלוּ נְתִיבוֹת
הֵם שֶׁלְחַמוּ מְלַחְמוֹת
הֵם שֶׁחִפְרוּ שׁוֹחוֹת
הֵם שֶׁכִּנּוּ הַחֲרָבוֹת

חשב על מה שתשאיר אחרֵיך
הט אֶזְנֶךָ אֶל שִׁיחַ צְעִירֶיךָ
סֵפֶר לָהֶם אֶת שְׂרָאוֹ עֵינֶיךָ
הֵם שִׁיצְעֵדוּ בְּמִשְׁעוֹלֶיךָ
וַיִּשְׂאוּ אֶת הַלְּפִיד אַחֲרֶיךָ
שְׁנֵהֶיָה רְאוּיִים
לְפַעַל יְדִינוּ
שֶׁנֶּזְכֵּר לְטוֹב
עַל מַעֲשֵׂה יְדִינוּ
שֶׁנֶּשְׂאִיר מִשְׁהוּ וְעוֹד לְבָאִים אַחֲרֵינוּ

היינו כחולמים

כנגד כל הסכויים
כנגד כל האיומים
כנגד כל המתנגדים
כנגד כל הספקנים
כנגד כל
אויבים ושונאים
שועלים קטנים
וגם גדולים
נטיעות עוקרים
שדות שורפים
כרמים מחבלים
וענביהם מכלים
כרם ה' צבאות
בוזזים ומחללים
אין תקנה ואחרית
אומרים, לעם היהודים
כנגד כל אלה ואחרים
היינו כחולמים

עם כל חלוצים וחסידות
עם כל הנחשונים
תקוות משאת דורות
על כתפם נושאים

עם כל חלום חולמים
עם כל בראש הולכים
עם כל אשר
במלאכה עושים
בשלח אחוזים
יתד תוקעים
חומה בונים
אילן נוטעים
שדה וניר חורשים
כרם בשיר זומרים
בדמע זורעים
וברנה קוצרים
וכל העת הזאת,
עיניהם פקוחות
ואזניהם כרויות
קשובות הלבבות.
ואת קול השופר
שומעים ומשמיעים
עם כל אלה ועם רבים,
רבים אחרים
היינו בחולמים ולוחמים

לכל המלגלים
לכל המספידים
לכל רואי שחורות

תוקעי מקלות בגלגלים
לכל אשר בהבל פה
”מה זה ועל מה זה”
מצקצקים ומלהגים.
מוציאי דבה ומלשינים
פשקווילים כותבים
בפגמים מחטטים
על כל כשלוץ מקפצים.
במאמרים מלמדים
לרבונות בנים ובוזים
בחשובי הקץ מפלפלים
עינים למרום מגלגלים
מדינה ליהודים?
ששש .. לא להרגיז את הגויים
לכל אלה אחים אהובים
עודנו חולמים ומוחלים

עם כל האכזבות
עם כל הקשיים
עם כל הכשלונות
עם כל הפגמים
מה קטנו הם לעמת
המעשים הכבירים
עם כל
שנותר עוד לעשות

לְהוֹסִיף וְלִכְנוֹת
לְקַבֵּץ הַגְּלוּיֹת
לְחַנֵּךְ הַדּוֹרוֹת
בְּתוֹרָה לְהַגִּיט
בְּמִדָּע לְעֵלוֹת
לְתַקֵּן הָעוֹלוֹת
בְּצֶדֶק לְשְׁפוֹט
חֶסֶד לְנִטּוֹת
לְקַרֵב לְכָבוֹת
שְׁנֵאָה לְכָבוֹת
אֶחָדוֹת עַל גֵּס
לְהַעֲלוֹת
אֶהְבֵּת חֲנָם
לְהוֹסִיף וְלְהַרְבּוֹת
לְמַעַן כָּל אֱלֹהֵי וְעוֹד
לֹא נִמוּט וְלֹא נִמְעוֹד
בְּעֵת נִרְבָּה
הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים
וְנִגְדִיל הַמַּפְעָלוֹת
הַיֵּינוּ וְעוֹדֵנוּ חוֹלְמִים וְלוֹחֲמִים

אֲשִׁירָה לַה' כִּי גָמַל עָלַי

אֲלֵפִים שָׁנָה טִלְטַלְנוּ
בְּסַעֲרוֹת מְדַבֵּר וַיָּם
יִרְדְּנוּ עָלֵינוּ וְטַרְדְּנוּ
בְּמַצּוֹלוֹת שְׂאוֹן דְּכָכִים,
בְּסַפִּינָה רְעוּעָה
שֶׁקְבַרְנִיטָה נִרְדָּם
בְּתַהוֹמוֹת מַיִם רַבִּים
בְּמִשְׁבְּרֵי יָם
וְהִנֵּה זֶה פֶּלֶא פֶּתְאוֹם
הָעַם הַזֶּה קָם
זְקֵנִים וְנַעֲרִים כְּבִהְלוֹם
מִכָּל קִצּוֹי עוֹלָם,
וּפְנִיָּהֶם אֶל מוֹלְדֵתָם
כּוֹר מְכוֹרְתָם
בְּסַפִּינּוֹת מִטְלְטְלוֹת
פְּלִיטִים וּפְלִיטוֹת
מַעֲפִילִים וּמַעֲפִילוֹת
שִׁירוֹת שִׁירוֹת
מִפְּלִסִּים אֶת דְּרָכָם
אֶל אֲרֶץ אֲבוֹתָם
אֶל עֶרֶשׂ אֲמוֹתָם
כַּחַם אֲתָם
לֹא נִס לְחָם

וְלֹא נִפְלְא רוּחַם
קָרַקַע לְרוּגְלָם,
קוֹרֵת גַּג לְרֵאשִׁים
זוֹרְעִים בְּרִנָּה
פֶּסֶת אֲדָמָתָם
בְּדַמְעָה שֶׁל שְׂמֵחָה
קוֹצְרִים אֶת קִצְרָם
זְכוּ לְחֵרוֹת וּפְדוּת
וְלֹא בְּחֻנָּם,
וַיֵּשׁ שָׂכָר וְעֵדוּת
לְפַעֲלָם וּמַפְעֲלָם.

**וְלֹא נֹאמַר תּוֹדָה וְנִדְרָנוּ לֹא יֵשְׁלָם?
וְלֹא נִבְרַךְ הַגּוֹמֵל לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם?**

אֵלֶּפֶים שָׁנָה בְּבֵית הָאֲסוּרִים
חֲבוּשִׁים, מְכִים
מְשֻׁפְּלִים וּמַעֲנִים,
"הִכּוּ בָהֶם, הֵיטֵב הַשְּׁפִילוּם"
הֵטִיפוּ כְּמָרִים וְעֵנוּ חֲשָׁמְנִים
"אֲךָ אֵל תִּשְׁמִידוּם וְאֵל תִּכְלֹם
יִהְיוּ לְאוֹת וּלְקִלּוֹן
כְּאֶחָרוֹן הַמְצַרְעִים".
וְעוֹד הַגְּדִילוּ זְדוֹן
"בְּנֵי תִרְבוֹת נְאוּרִים"

וְשָׂרְפוּ שְׁלִישׁ הַצֵּאֵן
בְּאֵשׁ הַכִּבְשָׁנִים
וְהִנֵּה אֶחָזָה בְּעַם הַזֶּה
רוּחַ נְעוּרִים וּפְלָאִים
שֶׁבֶר מוֹסְרוֹת
נִתְקַ הָאֲזָקִים,
וּבְכָל הַדְּרָכִים וּבְכָל הַמַּשְׁעוּלִים
לְצִיּוֹן שֵׁם רַגְלִים וּפְעָמַיִם,
וּכְאוּ בְרַנְנָה גְאוּלִים וּפְדוּיִים
שׁוֹכְבוּ נְתִיבוֹת וְהִסִּירוּ מִכְשׁוּלִים,
בְּנוּ בְּתִים וְהוֹלִידוּ יְלָדִים
יָדְעוּ גַם שְׂכוֹל, צַעַר וַיִּגְוִנִים,
כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְנִית בְּיַסּוּרִים
וְשָׂשׂוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ כָּל הַמִּתְאַבְּלִים

וְלֹא נֹאמַר תּוֹדָה, שִׁיר הַלֵּל וּמְזֻמּוּרִים?
וְלֹא נוֹדָה לְגוֹמֵל לָנוּ חֲסָדִים טוֹבִים?

אֵלֶּפִים שָׁנָה בְּאֶרֶץ תְּלָאוֹבוֹת
בְּאֶרֶץ צִיָּה וּמִדְּבַר שְׁמָמוֹת,
שָׂרֵב בַּיּוֹם וְקָרַח בַּלַּיְלוֹת
מֵאֶרֶץ לְאֶרֶץ גֵּרֶשׁ לְנִדּוּד,
בְּצִמָּא וְרַעֲב, בְּפוֹגְרוּמִים וּפְרַעוֹת
וּבְכָל מִיַּי גְּזוּרוֹת אֲכִנְרִיּוֹת
וְהִנֵּה שָׁמַע הָעַם הַזֶּה קוֹל

וְכֵן הָאוֹת:
קוֹם, לֵךְ לְךָ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת
שֶׁם אֲרָאֶךָ הַדֶּרֶךְ לְחַיִּית,
לֹא תוֹסִיף עוֹד לְנוּעַ וְלַתְעוֹת
וַיָּבֹאוּ אֲחִים וְאֶחְיִית,
מִכָּל תְּפוּצוֹת גְּלוּיֹת
מֵאַרְצוֹת צִיָּה וּמִדְּבָרוֹת
וְנִטְעוּ כְרָמִים וּכְנֹו הַפְּרָצוֹת
וַיִּזְכְּו לְתַקוּמָה וְקִבּוּץ גְּלוּיֹת,
וַיִּרְאוּ בָנִים וּבְנֵי בָנִים
בָּנוֹת וּבְנֵי בָנוֹת
שְׁלֵשִׁים וָרִבְעִים
כִּהְיָה עוֹד וְעוֹד
עַל בְּרַכֵּי אָבוֹת וְאַמָּהוֹת
סָבִים וְסִבּוֹת

וְלֹא נֹאמַר תּוֹדָה לְאֵל צְבָאוֹת?
וְלֹא נְבָרַךְ הַגּוֹמֵל לְחַיִּיבִים טוֹבוֹת?

חֲלִינּוּ נִשְׂאֲנוּ בְּכַפְלִים
אֶלְפִים שָׁנָה
כָּל חֲלֵי מִצְרַיִם
וְכָל מַכָּה הַכְּתוּבָה
וְשִׂאֵינָה כְּתוּבָה בַּתּוֹרָה
עֲלִינוּ יוֹם יוֹם נִגְף וְנִשְׂא,

וְהִתְקִימוּ בְּנוֹ תוֹכְחוֹת
שֶׁבְסֶפֶר וַיִּקְרָא
וְלֹא חִסְרָנוּ גַם אֵלֶּה
שֶׁבְמִשְׁנֵה תוֹרָה,
וְהִנֵּה רֵאָה זֶה פֶּלֶא
חֲזִיוֹן וּפְלִיאָה,
פָּצְעֵינוּ חֲבֹשׁוֹ
וְעָלְתָה אַרוֹכָה,
יִדְנוּ שְׂרָעָדָה
לְהִלְמוֹת עֲמֵלִים נִשְׁלָחָה,
רָגְלָנוּ שִׁמְעָדָה
הִיָּתָה כְּאִלֵּה שְׁלוֹחָה,
וּמִגִּזַּע יְשִׁי חֹטֵר יֵצֵא
בְּרִיא וְאִיתָן
נִמְצָא וְנִרְצָה
כְּלוֹ לְרַפּוּאָה
כְּלוֹ לְתַפְאָרָה
לְרֹאשׁ כָּל הַדּוֹרוֹת
עֲטָרָה וְתִקְנוּהָ

וְלֹא נֹאמֵר הִלֵּל וְתוֹרָה?
וְלֹא נְבָרַךְ הַגּוֹמֵל בְּאַהֲבָה רַבָּה?

מלכויות

ה' באֵיר התש"ח
נֶאֱסָפוּ בְּחוּנֵיךָ
רָגַע טָמִיר לֹא נִשְׁכַּח
עַת רְצוֹן מִלְפָּנֶיךָ.
דְּמִדוּמֵי שְׁכַת הַמַּלְכָּה
עוֹד רָגַע וְשָׁכַתָּה מְלֹאכָה
אֲךָ מֵאֲתֶךָ הִיא עֲרוּכָה
כִּי עוֹד רִכְּבָה הַמְּלֹאכָה,
אֲתָה עֲתָה
תְּכוֹנֵן בִּישְׂרָאֵל מְלוּכָה.
אוֹדִים מְצֻלִים מֵאֵשׁ
פְּלִיטֵי זַעֲמָךְ
שְׂאֵרֵית נִחְלָתְךָ,
תְּפוצוֹת צֶאֱנֶךָ
רְצוּ לֹא רְצוּ,
הִגִּיעָה עַת פְּקוּדָה
זְכוּ לֹא זְכוּ,
אַחִישְׁנָה בְּעֵתָה.
הַחֲמָה בְּרֹאשׁ הָאֵילָנוֹת
עוֹד רָגַע הִצֵּל לְנֻטוֹת
הַתְּקוּהָ בְּרֹאשׁ וּבִלְבָבוֹת
מִשְׁאֵלוֹת דוֹר וְדוֹרוֹת -

וְקִדְשָׁהּ שִׁבְתַּת הַמְּלִכָּה
וְחִדְשָׁהּ בְּיִשְׂרָאֵל מְלוּכָה.
מֶלֶךְ עַל הָעוֹלָם כְּלוּ בְּכַבֹּדָךְ
וּבְבִקְשָׁהּ אֶל תִּשְׁכַּח
גַּם עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ
מִהֲרָה עֲלִינוּ גְּלוּהָ כְבוֹד מְלֻכּוֹתָךְ
גַּם עַל אֱלֹהֵי שְׂלֵא מְכִירִים בְּטוֹבָךְ

הַמְּלִיכוּנֵי בְּנֵי כִי לָכֶם הִיא הַמְּלוּכָה
נִצְרוּהָ הֵיטֵב לְעוֹד אֶלְפֵי שָׁנָה
בְּנֵי הָאָרֶץ הוּא כְבוֹדֵי, בְּנוּהָ לְשָׁנוֹת דּוֹר
עַד גַּם הַהוֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ, יִרְאוּ אֶת הָאוֹר

מִיָּדְכֶם הִיְתָה זֹאת לָכֶם בְּנֵי עֲלִיָּה
לֹא עַל מַגֵּשׁ שֶׁל כֶּסֶף, רַק בְּעֵמֶל וּיְגִיעָה
אֲמוּנַתְכֶם הִיא לָכֶם עוֹז וְתוֹשִׁיָּה
”מְלָכוֹת הָאָרֶץ כְּמְלָכוֹת הָרְקִיעַ” – בְּסִפְרֵי חֲתוּמָה

זְכוּרוֹת

זָכְרָם בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ
מֵאָרֶץ יֶרֶדן וְחֶרְמוֹנִים
זְכוֹר יְדִידוֹת בְּנֵיךָ וְרַעֲיָךְ
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים.
אִמְצָם אֶל לִבְךָ, נִשְׂאֵם בְּחַמְלַתְךָ

אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת שְׁמֶךָ
שִׁמְרֵם כְּכַבַּת אִישׁוֹן עֵינֶיךָ
חֲתוּר לָהֶם מִחִילָה תַּחַת כֶּסֶא כְבוֹדְךָ

נִצְרוּ אִתְּם אֵת הָאֵשׁ, אֲשֶׁר יִקְדֶּה בְּלִבּוֹתֵם
הַגְּחֹלֶת וְהַלְפִיד אֲשֶׁר נִשְׂאוּ אִתְּם
עַל פְּתֻפֵיכֶם תְּמִיד, שְׂאוּ אֵת שְׁמוֹתֵם
הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּבְנוּ, לֹא תִכְסֶה דָמָם.
אֲבִי זַכְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל לִיחַ לְבַבְכֶם
קִדְשׁוּ צוּם קְרָאוּ עֲצֵרָה, אֲנִי תְּמִיד אִתְּכֶם
קְרָאוּ הִלֵּל תְּנוּ הוֹדָיָה, פְּסוּקָה הִיא לְכֶם
יְמֵי זַכְרוֹן וּמוֹעֵד – הֲלוֹא נִתְּתִים בְּיַדְכֶם

שׁוֹפְרוֹת

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוֹתֵנוּ הַשְּׁלֵמָה
חֲרִטוּ הַחֲרוֹת בְּלִבְבְּכֶם וְלִמְדוּהָ הַדּוֹר הַבָּא

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבְרָאשׁוֹנָה
אַמֵּת וְצַדִּיק שִׁפְטוֹ בְּשַׁעְרֵיכֶם, דִּינֵנו דִּין יְתוֹם וְאַלְמָנָה

לְמַלְשִׁינִים וְלִכּוֹפְרִים אֵל תְּהִי תִקְוָה לְעוֹלָם
הֲרַבָּה סוֹכְלָנוֹת בְּנֵי וְהֲרַבָּה אֲהַבַת חַנּוּם

יִתְקַע בְּשׁוֹפָר לְהַשִּׁיב הַנְּדָחִים וְהַאֲבָדִים
פְּתַחוּ לְכַבוֹת וּשְׁעָרִים, הִנֵּה הֵם בָּאִים, הִנֵּה הֵם בָּאִים

וְלִירוּשָׁלַיִם תָּשׁוּב וְתִשְׁכַּן בְּתוֹכָהּ
שׁוֹב אָשׁוּב כִּי לֹא תִשְׁחִיתוּ רוּחָהּ וְנוֹפָהּ

חֲנִינוּ מֵאֵתֶּךָ דְּעָה בִּינָה וְהִשְׁכַּל
הֲלוֹא כָּל הָעוֹלָם מְחַכְמָתְכֶם וּבִינַתְכֶם מִשְׁתַּכַּל

מִדּוּעַ זְכִינוּ אָנוּ וְלֹא כָּל הַדּוֹרוֹת הָאַחֲרִים
אֵין סוּדוֹת מִלְּפָנֶיךָ, הַתְּשׁוּבָה בְּכַתְּמֵי הַקּוּדְמִים

עֲשֵׂה שְׁנֵהֲיָה רְאוּיִים לְזֹאת הַמַּתְנָה
כְּבֹר כְּתַבְתִּי לֹא בְשָׁמַיִם הִיא – בְּיַדְכֶם נְתוּנָה

וּבְשׁוֹפָר הַגָּדוֹל מִי וּמְתִי יִתְקַע?
אַחֲרֵי וְלִפְנֵי הַשׁוֹפָר – קוֹל דְּמָמָה דְקָה
קוֹל גְּבוּרַתְכֶם וּמַעֲשֵׂיכֶם – בְּהִשְׁקָט וּבְכַטְחָהּ

גְּדוּלִים שְׂגוּדָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

אִם נִרְצָה וְלֹא נִרְפָּה
אִם נִבְנֶה וְנַעֲשֶׂה
לֹא נִסְפָּד וְלֹא נִנְהָה
אִם נִשְׁכִּיל לְלַמֵּד לְחַיּוֹת
עִם נְגוּדִים וְעִם סְתִירוֹת
(שְׂבַעֲצִים קְיוּמָנוּ הֵן מוֹכְנוֹת)
אִם נִשְׁכִּיל לְהִבִּין וְלִידַע
שִׂיּוּדַע כָּל נִסְתָּר וְתַעֲלוּמָה
נָתַן לָנוּ אֵת כַּח הַבְּחִירָה
לְהַתְּפִלָּל עִם הָעֲבָרִימִים
לְקַרֵּב כָּל הַרְחוּקִים
לְאַחֹת כָּל הַקָּרְעִים
וְגַם אֶתוֹ לְפַלֵּל פְּלוּלִים
נִגְיַע גַּם נִגְיַע לְתַקוּנִים גְּדוּלִים
כִּי לֹא חָדְלוּ בְּיִשְׂרָאֵל אֲנָשִׁים טוֹבִים
וְלֹא עָלִינוּ לְגִמְרָה וּלְכִלּוֹת,
מְלֹאכֶת וְחַפֵּץ כָּל הַדּוֹרוֹת

בשעה שעמדו ישראל לקבל התורה,
אמר להם: אני נותן לכם תורת,
הביאו לי ערבים טובים שתשמרוה
ואתננה לכם. אמרו: אבותינו
עורבים אותנו. אמר להם הקב"ה:
אבותיכם יש לי עליהם ... אלא
הביאו לי ערבים טובים ואני נותנה
לכם. אמרו לפניו: רבש"ע נביאינו
ערבין לנו. אמר להם: יש לי עליהם
... אלא הביאו לי ערבים טובים
ואתננה לכם. אמרו: הרי בנינו
עורבים אותנו. אמר הקב"ה: הא
ודאי ערבים טובים על ידיהם אתננה
לכם: מפני עוללים ויונקים יסדת עוז
(שיר השירים רבה פרשה א).

יִלְדֵינוּ וּנְכֵדֵינוּ הַגְּדֹלִים לְתַפְאֶרֶת
הֵם יִרְפְּאוּ אֶת הַנִּכְאָה וְהַנְּשִׁבְרֹת
הֵם שְׂיַעֲלוּ אַרְוֶכָה לְנִשְׁאָרֵת
הֵם שְׂיִשְׂיֵאוּ מִחֶדֶשׁ אֶת הָאוֹר
וְלִכְלֹ שֶׁבֶר יָבִיאוּ מִרְפָּא וּמְזֹר
וְיַעֲבִירוּ הַלְפִיד מְדוֹר אֶל דוֹר
וְאֲנִי מִסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם וְלֹא חֶדֶל
מִהַתְּפַעֵל
רְאוּ גְדוּלִים שֶׁגְּדֹלָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!!

השְׁקִיפָה מִמְעוֹן קְדוֹשׁךָ

השְׁקִיפָה מִמְעוֹן קְדוֹשׁךָ
השְׁקִיפָה מִשָּׁמַי מְעוֹנָה
השְׁקִיפָה עַל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ
השְׁקִיפָה עַל אִמָּה מְעוֹנָה

השְׁקִיפָה מִמְעוֹן קְדוֹשׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם
וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶת
הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כְּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתָּיִנוּ אַרְצָךְ זָבֵת חֶלֶב
וְדָבָשׁ: (דברים פרק כו פסוק טו).

לֹא בְעֲרַנּוּ הַקּוֹדֵשׁ מִן הַבַּיִת
אֲכַלְנוּ בְּעוֹנֵי, לֹא סָפַדְנוּ לְמַת
יָדֵינוּ לְעֵנִי קִפְצָנוּ כְּזֵית
נִגְיַף וּמִגָּפָה נִלְאִינוּ שְׂאֵת

הַבֵּיטָה לְצַדִּיקוֹת וְאֵל לְחַטָּאוֹת
הַשְּׁמִיעֵנוּ יְשׁוּעָה לְעַת הַזֹּאת
הַרְאִינוּ הָאוֹת לְקִץ הַתְּלָאוֹת
הַצְּלִיחָה בַּיִת שְׁלִישִׁי בַּל יִמוּט

רְאֵה אֵךְ זֶה קָמְנוּ מִתּוֹךְ הַהִרְסוֹת
מִגֵּיא הַהִרְגָה שֶׁל אֲלֵפִים וּרְכָבוֹת
בְּשׁוֹךְ אֲלֵפִים שְׁנוֹת צָרוֹת וּפְרָעוֹת
וּמַחְלוֹל הַשֵּׁם שְׁלֹא הָיָה כְּזֹאת

הִרְעִיפָה מִטּוֹכְךָ לְשֹׂאֲרֵיט נַחֲלֶתְךָ
הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ לְמַחְדָּשֵׁי אוֹמְתְךָ

אֲשֶׁר קָמוּ וְעָלוּ מֵעֵמֶק הַבְּכָא
לְהַפְיֵץ אֶת אוֹרְךָ וּלְקַדֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ

הַשְּׁקִיפָה עוֹלָמְךָ מִמַּעוֹן קִדְשְׁךָ
הַשְּׁקִיפָה אֲדַמְתְּךָ מִשְׁמֵי מַעוֹנָה
הַחִישָׁה יְשׁוּעָה לְקוֹרְאֵי בְּשִׁמְךָ
הַשְּׁפִיעָה רוּב טוֹבָה לְאֵמָה נֶאֱמָנָה

נִשְׁקִיפָה נְבִיטָה פְּנִימָה אֶל עֲצָמָנוּ
נִרְעִיפָה טוֹב וְחֶסֶד לְאֲדַמְתָּנוּ וְעֲמָנוּ
וּנְאָחַל אִישׁ לְרַעְהוּ בְּאַהֲבָה רַבָּה
שְׁנָה שְׂכָלָה רַק הַשְּׁקִיפָה לְטוֹבָה

וְשׁוּב אֲנַחְנוּ נִצְבִים

וְשׁוּב אֲנַחְנוּ נִצְבִים
בְּצִמַת הַדְּרָכִים
תְּמָהִים וְנִפְעָמִים
אֵיךְ נְרוֹצוּ הָעֵתִים
הַשְּׁבִיל בּוֹ צֶעֶדְנוּ תָם
תָם אַךְ לֹא נִשְׁלָם
הַשְּׁבִיל בּוֹ נִצְעַד מִמָּחָר
לְאֵי שָׁם
נִשְׁאָר נִסְתָּר
עָלוּם וְנִנְעָלָם

**תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקִלְקְלוּתֶיהָ
תַּחֲלֵל שָׁנָה וּבִרְכוּתֶיהָ**

תְּמָה חֲלָפָה הָעוֹנָה
וְאֵתָה תִּקְוַפֶת הַשָּׁנָה
חֲלָף עֵבֶר אָסִיף וְקִצִּיר
עוֹד מְעֻט וְתָם
גַּם קִטִּיף וּבִצִּיר
מִיטֵב הַפְּרִי
נִקְטָף וְנִנְאָסָף
מִי בְרִנָּה וּמִי בְּבִכִי
מִי בְּשֵׂאוֹן וּמִי בְּדָמִי

עוללות נשארו בכרמי
בלי כתר
ובלי נטר
משאת נפש ומעט צרי
לגר לחלש ולעני

תכלה שנה וקלקלותיה תחל שנה וברכותיה

בחלוף השנה חלפו מאתנו
רבים וטובים
נפרדנו לא נפרדנו
מיקרים ואהובים.
לצדם הציצו ובאו
כל פלאי יצורים
תמימים וזכים
פרידה לצד חיים.
מי בקצו ומי בקיצתו
מי ישרוד ומי ימעוד
מי ירפה ומי יתרפא
מי יהרס ומי יבנה
מי ימצא מנוחה בתיק אהבים
ומי ישקט למנוחת עולמים
מי אורו יאיר ומי אורו יכבה
מי יזכה ומי לא יזכה

**תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקִלְקְלוּתֶיהָ
תַּחֲלֵה שָׁנָה וּבִרְכוּתֶיהָ**

וְעוֹד יֹאמַר בְּשָׁנָה הַזֹּאת
עַל לְאֻמִּים, אֲרָצוֹת וּמְדִינוֹת
לְחוֹסֵן אוֹ לְמַגֵּפּוֹת
לְשָׁלוֹם אוֹ לְחֶרֶב
לְמִזְמֵרוֹת אוֹ לְחִנִּיתוֹת
לְבִנְיָן אוֹ לְחֶרֶב
לְהָרוֹס אוֹ לְבָנוֹת
לְהִנְהִיג אוֹ לְטָעוֹת
עָרִים לְמַחֹת אוֹ שְׂדוֹת לְהִשְׁקוֹת
לְרַעֵב וְלָרוֹזֵת אוֹ לְאָכּוֹל וְלִשְׁתּוֹת

**תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקִלְקְלוּתֶיהָ
תַּחֲלֵה שָׁנָה וּבִרְכוּתֶיהָ**

שׁוֹב אֲנַחְנוּ נֹצְבִים
עַל פְּרִשַׁת הַדְּרָכִים
פְּנֵי עֵתִיד עֵלוֹם צוֹפִים
הַשְּׂבִיל מֵאֲחֹרֵינוּ נֵעְלֵם
הַשְּׂבִיל שֶׁלְּפָנֵינוּ נֵעְלֵם
דְּרָכֵנוּ מֵהָ תְּהִי?
מֵה בְּכַנְפֶיהָ תִּבְיֵא?
מִי יוֹדֵעַ וּמִי נִבְיֵא?

נִפְלְאֹת וְעֲלוֹמָה רְזִי-לִי
אֵךְ לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא
לֹא בְּשָׁמַיִם הִיא
לוֹא יְהִי, לוֹא יְהִי
אֲנֵא לוֹא יְהִי
אִם נִשְׁכִּיל לְהַבְרִיא
וְלַעֲשׂוֹת אִם נִפְלִיא

תְּכַלֶּה שָׁנָה וְקִלְקֻלוֹתֶיהָ
תַּחֲלֵל שָׁנָה וּבִרְכוֹתֶיהָ

קורות העתים

סליחות למרחשון

אלה אזכרה ונפשי עלי תזעק
עד גרוני נחנק וקולי נשנק
בעת כבודנו עד דק נשחק
וצלם אנוש מנו נמחק

כי איש יהודי רצח את יצחק

בשור מבשרי איש צר ומסטין
חטאי בחובי לנצח יטמין
עד סוף הדורות וקץ הימין
לא אוכל הבן ולא אאמין

על מה ולמה נהרג רבין

שבת שלומי תאניה ואניה
אין מזור לרוחי ונפשי בזויה
מרורים לבי ועיני בוכיה
לא נחמה סערה עניה

עַל שִׁפְךָ דָמוֹ שֶׁל בֶּן נַחֲמִיָּה

זְכוֹר אֵל תִּשְׁכַּח וְאֵל תִּשְׁקֹט אֵל
שִׁנְאֵת חֲנָם אֲשֶׁר הִחְרִיבָה אֶרְיָאֵל
אֵיךְ נִרְמַס כְּבוֹדְנוּ בְיַד מְגָאֵל
אֲשֶׁר שֵׁם יִשְׂרָאֵל וּכְבוֹדָךְ חָלַל

בְּהִרְיָגַת רֹאשׁ מְמֻשָּׁלֵת יִשְׂרָאֵל

סְלִיחָה אֲבַקֵּשׁ עַד דֵּינִי יִמְתַּק
תְּפִלָּה וּמְחִילָה עַל דְּבָרֵי עֲתָק
אוֹחִילָה לְיוֹם גַּם אִם יִרְחַק
בו יִשְׁמַע קוֹל מִשְׁמֵי שָׁחַק

וְאֵת בְּרִיתִי אֶקִּים אֵת יִצְחָק

בכל הקב"ה עושה שליחותו
 ... אפילו על ידי יתוש. טיטוס
 הרשע נכנס לבית קדש
 הקדשים וחרבו שלופה בידו
 וגידד שתי פרכות ... וזימן לו
 הקב"ה יתוש אחד ונכנס לתוך
 חוטמו והיה אוכל והולך עד
 שהגיע למוחו וכו' (ויקרא רבה
 כב ג, פרשת אחרי מות).

וּתְבוֹא אֵלַי הָרוּחַ וּתְאָמַר לִי: בֶן אָדָם,
 יַעַן אֲשֶׁר גָּבַהּ לְבָבְךָ וְהִשְׁיָאָךְ לֵאמֹר:
 לִי אֶרֶץ וּמְלוּכָה, אֲנִי נֹר הַבְּרִיאָה
 אֲדוֹן אֲנִי לְתַבַּל וְהִיא תִכָּה לְרַגְלִי
 אֶעֱשֶׂה בָּהּ כֹּל אֲשֶׁר שָׂאֲלוּ עֵינַי
 כֹּל אֲשֶׁר בִּקְשׂוּ לַעֲשׂוֹת יָדַי
 בְּנִיתִי עָרִים גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת
 שָׁם רוֹחֲשׂוֹת בְּרִיּוֹת בְּהַמּוֹנֵיהֶם
 וְהֵם צוֹרְכִים וְקוֹנִים
 כֹּל אֲשֶׁר נִיצַר וּנְשׂוֹק לָהֶם
 כִּרְתִי יַעֲרוֹת וְשָׂרְפֹתַי חוֹרְשׂוֹת
 לְמַעַן אוֹכַל לִיַּצַּר עוֹד וְעוֹד
 וְסִלְלֹתִי כְּבִישִׁים וַיַּצֵּרְתִּי מְכוּנֵיֹת
 בְּשָׂמַיִם מְטוֹסִים לְאַלְפִים
 וּבָיִם סְפִינּוֹת תַּעֲנוּגוֹת
 וְלֹא שָׂתִי לְבִי לְשָׂרְפוֹת הַמְּשַׁתּוֹלְלוֹת
 לְאַסּוֹנוֹת הַשְּׂטָפוֹנוֹת, לְאוֹתוֹת הַמְּזַהֲרוֹת
 בְּצַרְתְּ קֶשֶׁה כָּאֵן וְשָׂדוֹת מוֹצְפִים שָׁם
 הַקְּפִיטֵל מִמְּשִׁיךְ לְגִלְגָּל הָעוֹלָם.
 וְהָאָדָם מוֹל הַמֶּסֶךְ תוֹהֶה וְהוֹהָה
 וְאוֹמֵר, אַךְ מִקְרָה הוּא מִקְרָה
 אֲנִי בְּשִׁלִּי אֲמַשִּׁיךְ זוֹלָל וְסוֹבָא
 כִּי אֲנִי הַקְּדָמָה אֲנִי הַיּוֹצֵר אֲנִי הַבוֹרֵא

יַעַן כָּל זֹאת, בֵּן אָדָם
יַעַן כָּל זֹאת
הִנְנִי שׁוֹלַח בְּךָ אֵיזָה נְגִיף קָטָן
לֹא תוּכַל אוֹתוֹ לְנַהוֹת
נִרְאָה אִם תוּכַל לוֹ, נִרְאָה אִם תוּכַל
זוֹ לֹא מְצִיאֹת מְדָמָה
זוֹ מְצִיאֹת אֲמִתִּית
לֹא תוּכַל לְסַלֵּק אוֹתוֹ עִם מַקָּשׁ Delete
נְגִיף כְּזֶה קָטָן שְׁלֹא תוּכַל לְאַבְחֹן
אֵת כָּל קְדָמְתְּךָ, יֵאֵר וַיֵּאֵר
זֶהוּם מְגִפָּה תַּחַת זֶהוּם הַסְּבִיבָה
אֵיהָ גְבוּרְתְּךָ אֵיהָ כַּחַךְ
וּבְתֵם הַסְּעֵרָה וּבְשׁוֹךְ הַגְּלִים
לְאַחַר שְׂרָבִים יִפְלוּ חֲלָלִים
אוֹלֵי יִפְקָחוּ עֵינֶיךָ אוֹלֵי תִתְפַּכַּח
אֲתָה רַק אוֹרַח בְּעוֹלָם, רַק אוֹרַח
תוֹרִיד הַלוֹךְ תִּצְטַנֵּעַ קֶצֶת
אֲתָה לֹא כָאֵן לְכֹד
תִּפְסִיק לְבִבּוֹז, לְצָרְךָ וְלִזְלוֹל
רְכוּשׁ כּוֹחַ וְכֶסֶף, זֶה לֹא הַכֹּל
שְׁמוֹר עַל הַטֶּבַע,
הֵיָה לוֹ רַע וְחֵבֵר
כִּי אִם לֹא אֵז בְּרַגַע
יִקוּם כְּנִגְדְּךָ נוֹקָם וְנוֹטָר

דף זה נכתב בחודש ניסן
תש"פ, בעת שהעולם עצר
מהלכו בעקבות התפרצות
נגיף הקורונה

וְתִצֵּא הַצְּפוֹר הַצְּעִירָה
לְמַעֲוֹפָה לְבִדְהָ,
הִיא כְּכֹר גְדוּלָה
אִמָּא אוֹתָהּ שְׁלֵחָה
לְרֵאוֹת הָעוֹלָם בְּעֵינֶיהָ שְׁלֵה

וְתִצֵּא וְהִנֵּה מְסַבֵּיב שְׁקֵט וְדַמְמָה
בֵּין נַחַל זֹרֵם לְחֶרֶשׁ מוֹרִיקָה
הַכֹּל בְּרִגְעַ הַטֵּבַע בְּמִנוּחָה
פְּרָחִים פּוֹרְחִים בִּיפֵי תַפְאֲרָה
זְמִזּוּם דְּבוֹרִים רוֹחֵשׁ בְּמַעֲוֹפָה
מִרְחוֹק בְּנֵעַם מִתְגַּלְגֵּל וְנִשְׁמַע
שְׁכֻשׁוֹךְ מִי הַנַּחַל בְּמְרוֹצָה.
דְּבַר כְּזֶה עוֹד לֹא רָאִתָּה!

בְּמַעֲוֹפִיָּה עִם אִמָּה
טָרַם גְּדֻלָּה וּבְגִרָה
טֵבַע רוֹחֵשׁ רֵאֲתָה וְשִׁמְעָה.
לְצַד חֵיוֹת הוֹלְכֵי עַל אַרְבַּע
זוֹחֲלֵי אֶרֶץ וְצַפְרִים כְּמוֹתָהּ,
הוֹלְכֵי עַל שְׁנַיִם בְּעֵינֶיהָ קִלְטָה
תְּמִיד בְּמְרוֹצָה תְּמִיד בְּצַעֲקָה
נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים בְּחִפְזָה רְבָה

לקופסאות על גלגלים ארבעה
רועשים צועקים ברגשה
משאירים אחריהם לכלוך ואשפה
ומסביב מהומה גדולה גדולה

והיום.

טבע של שקט ורגיעה
הרוח מפזמת באוושה נעימה
בין נחל זורם לחרשה מצלה
טבע ברגע טבע במנוחה
פרחים פורחים ביפי תפארה
זמזום דבורים ברגש מעופה
שכשוך מי הנחל במרוצה
דבר כזה עוד לא ראתה!
מה כאן קרה? עולם השתנה!

ותשב הצפור אל קנה
לא יודעת נפשה
רוגשת ונסערה
וישאלויה בני קנה, אחיותיה ואמה
על מה ולמה כה נסערה.
ותספר לאמה ולכל החבורה
את אשר ראתה, את אשר שמעה
כי הנה השתנו סדרי הבריאה
הטבע שוב איננו כאשר היה.

ויתמהו כל בני כנף ברעדה
ותאחז בהם אימה גדולה
וישאלו איש לרעהו על מה ולמה
מי יודע פשר זו הפליאה
וישלחו בני כנף אמיצים בגבורה
ושוב ולחקר הטבע במעופה
האם לא טענתה הצפור הצעירה?
וישובו וכפיהם זאת הבשורה.
אכן, השתנו סדרי הבריאה.

אז פנו כל הצפורים לחכם שבחבורה
צפור זקן, שנים הרבה ראה
ונדאי הוא יודע מה כאן קרה.
ותאמר להם הצפור הזקנה
זקנתי ושבתי אבל כנה מארע
גם עיני לא ראו גם אזני לא שמעה
יש שם בעץ בצמרת התמירה
עוד צפור חכם ממני ישישה
אולי היא יודעת אולי היא שמעה
בימיה אשר רבו, הרבה ראתה

וילכו כל בעלי כנף אל ראש הפסגה
לשמוע לקח, עצה ותושיה
מפי צפור כל כנף שהרבה ראתה.
ותאמר להם הצפורה הישישה:

זְכוּרָה אֲנִי מִסִּבַּת סְבָתִי הַצָּפוּר הָרֵאשָׁה
שִׁסְפָּרָה לָנוּ בְּיַלְדוּתֵנוּ סְפוּרֵי אַגָּדָה
עַל טַבַּע בְּלִי הוֹלְכֵי עַל שְׁנַיִם
וּבְלִי קַפְסָאוֹת עַל גְּלִגְלִים אַרְבָּעָה
בְּלִי בְּרִיתוֹת יַעַר וּבְלִי דְרָכִים בְּסִלְיָה.
שָׁמְעוּ לִי וְהִסִּירוּ מִכֶּם דָּאָגָה
רַק טַבַּע שְׁקֵט וְזוֹרֵם בְּמִנוּחָה
חֹזֵר לַפְּעַם וְלַפְּרָח כִּימֵי שְׁהִיָּה
לְצִמְחָה וְלִיְפוֹת עוֹלָם כְּקִדְמַת דְּנָה.

בְּאֵין לֵנוּ פֶה

אֵיכָה יִשְׁבֶּה אִמָּה לְבֵד בְּדָד
אֵיכָה קָרְאוּ בְּלֵב כְּבֵד וּמְטָרָד
מְגִלָּה וְקִינּוֹת כָּל אֶחָד בְּנִפְרָד
כִּי מִגִּפְתַּת הַקּוֹרוֹנָה שְׁלָחָה בְּנוּ יָד

אֵיכָה יַעֲיֵב וְזַעַם בְּאִפּוֹ
נְגִיף קִטְנֻטָן שֶׁלַח חֲמָתוֹ
וְנִלְאוּ כָל חֲכָמֵי עוֹלָם וּמְלוֹאוּ
תְרוּפָה חֲסוֹן וּמְזוֹר, לְרִקְחָ לְמִצּוֹא

אֵיכָה יוֹעַם וַיִּכְתַּם טוֹב הַזֶּהָב
כִּי רָחַקְנוּ הַפְּרָדְנוּ מִשְׁבַּת יְחִדְיוֹ
אֵיךְ נִכְרִים חוֹבְקִים סִבְתָּא וְסָב
כִּי אֶחָזְנוּ "כְּחֵי וְעֶצֶם יָדֵי", וְרַהֵב שֶׁל כְּזָב

זְכוֹר עוֹלָם אֲשֶׁר בְּטוֹבְךָ בְּרֵאתָ
לֹא לְתֵהוּ וְסָבַל אוֹתוֹ כּוֹנֵנְתָּ
הַחִישׁ יְשׁוּעָה כְּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ
נָחָה בְּחֶסֶדְךָ תִּבְלֵ זוֹ, פְּדִיתָ הַצֵּלְתָּ גְּאֻלְתָּ

פיוט קצר זה נכתב בתשעה באב שנת תש"פ עת פגע נגיף הקורונה בארץ ובעולם כולו וסוגרו בתי הכנסת לא יכלו שלומי אמוני ישראל לשבת לקינות ביחד. כל אחד קרא איכה וקינות בגפו וקיים "איכה ישבה בדד".

ט"ו בשבט, תשפ"ד

בְּט"ו בְּשֶׁבֶט שֶׁל שְׁנַת תּשפ"ד

פיוט זה נכתב בעיצומה של
מלחמת שבעה באוקטובר
2023 בעת שצה"ל נלחם
בחזית הדרום כנגד החמאס
ובצפון כנגד חיזבאללה.

בְּט"ו בְּשֶׁבֶט שֶׁל שְׁנַת תּשפ"ד

נִזְכֹּר אֶת כָּלֶם וְנִצִּיב לָהֶם יָד

מְלֹא הָאָרֶץ נִכְסָה

עֲצִים לְזִכְרָם

מְלֹא הָעֵינַן נִמְלָא

אֵילָנוֹת בְּהַדְרָם

כִּי הָאָדָם הוּא עֵץ הַשָּׂדֶה

וְעֵץ הַשָּׂדֶה הוּא הָאָדָם

הָאָרֶץ אֲשֶׁר רָאִתָּה

כּוֹחַם וּגְבוּרָתָם

הָאָרֶץ אֲשֶׁר חִזַּתָּה

עַז רוּחַם וְנִפְשָׁם

הִיא שְׁהִיתָה לְצַדָּם

בְּאַחֲרוֹן נְשִׁימָתָם

שֶׁקִּבְּלָה אֶת דָּמָם

וְשִׁמְעָה קְרִיאָתָם לְקֹדֶשֶׁת הַחַיִּים,

הִיא שְׁתַּצְמִיחַ, הִיא שְׁתַּפְרִיחַ

רוּחַ טְהוֹרָה בָּהּ תַּפְיחַ

יִנְבְּטוּ יַעֲלוּ נְצֻנִים חֲדָשִׁים

הָאָרֶץ אֲשֶׁר דּוֹאֲבָת

אֲנֻקַּת הַפְּצוּעִים

הָאָרֶץ אֲשֶׁר כּוֹאֲבֶת
יִסּוּרֵי הַפְּגוּעִים
דָּוָה וּמִיִּסְרָת
חֲבוּטָה וּמְצַלְקָת
סוּבְלַת סִבְלָם
זוּעֶקֶת פְּצָעִם
רוֹאֶה מְצוּקָתָם
עֵדָה לְגִבּוֹרָתָם
הִיא שְׁתַּעֲלֶה אֲרוּכָה לְמַכְתָּם
הִיא שְׁתַּקּוּמָם רוּחָם וּגּוּפָם
פּוֹסְעִים לְאִטָּם וְלֹא מוֹתָרִים
נִתְמַכִּים נִשְׁעָנִים עַל כַּתְּפֵי עֲלוּמִים
הֵם יִשְׁתַּלּוּ בָּהּ עֲצִים צַעִירִים
וְהִיא תִצְמִיחַ בָּהֶם חַיִּים חַדָּשִׁים

הָאָרֶץ אֲשֶׁר נוֹשֵׂאת יְגוֹן הָאֲבֵלִים
אֲשֶׁר קִבְּלָה לְחִיקָה רַעִים אֲהוּבִים
עַל כַּתְּפֶיהָ נִשְׂאוּ בְּרִיכָם הָאֲחֵרוּנָהּ
חַפּוּיַת רֹאשׁ גַּם הִיא, בּוֹכָה וּמְבַכָּה
עִם רַעִיהָ אֲהוּבָה
עִם אֲבוֹת וְאִמָּהוֹת, אֶחָ וְאֶחּוֹת
עִם בֶּן וּבַת, סִבִּים וְסִבּוֹתוֹת
מִשְׁפָּחוֹת שֶׁנִּקְרְעוּ לְגִזְרִים
וְחֻבְרִים,
הֲרֵבָה הֲרֵבָה חֻבְרִים נִפְלְאִים

מי יִנְחַמֵם בְּאֲבָלָם?
מי יִרְפֵּא אֶת שִׁבְרֵם?
מי יַעֲוֹדֵד אֶת רוּחֵם?
מי יִתֵּן מְזוֹר לְנַפְשָׁם?
נַעֲלֶה אֹתָם בְּשֹׁאֲרֵית הַכּוֹחוֹת
לְהָרִים וְלַגְּבֻעוֹת, לַעֲמֻקִּים וְלַשְׂדוֹת
שֶׁל הָאָרֶץ הַמִּיֶּסֶרֶת וְהַנִּפְלְאָה הַזֹּאת
נִטַּע בָּהּ נְטִיעוֹת אֵילָנוֹת חֲדָשׁוֹת
נִקְוָמָם הַהֲרִיסוֹת, נִשְׁקָם הַפְּרָעוֹת
נֶאֱמַץ אֶת הָאָרֶץ וְהִיא תֵּאֱמַצְנוּ
נִצְמִיחַ בָּהּ חַיִּים וְהִיא תִצְמִיחֵנוּ
נִתְבָּרַךְ בְּאָרֶץ וְהִיא תִבְרַכְנוּ
נִדְרֵשׁ אוֹתָהּ לְטוֹבָה וְהִיא תִדְרֹשְׁנוּ

בְּט"ו בְּשִׁבְט בִּשְׁנַת תשפ"ד
אֶף אֶחָד לֹא יוֹתֵר לְבַד
יַחַד נִצְעַד כְּעַם מְלֻכָּד
מְלוֹא הָאָרֶץ בְּצִמְיָחָה נַעֲטָה
וְהִיא לָנוּ תַעֲנֶה וְתִרְצֶה
לְדוּרֵי דוּרוֹת עַד עוֹלָם
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה
וְעֵץ הַשָּׂדֶה הוּא הָאָדָם

סְלִיחוֹת תשפ"ד

סְלִיחָה שְׁטַחוּ עֵינֵינוּ מִרְאוֹת הַמְּרֹאוֹת

סְלִיחָה שְׁאֲטַמְנוּ אָזְנֵינוּ לְמִשְׁמַע הַקּוֹלוֹת

סְלִיחָה שְׁקָהוּ חוּשֵׁינוּ וְקִשְׁחוּ הַלְּבָבוֹת

הַגְּבִהֵנוּ חוֹמוֹת

הַגְּבִרְנוּ לְהַבּוֹת

הַעֲמִקְנוּ מַחְלוֹקוֹת

בְּנֵינוּ מִחֲנוֹת

סְלִיחָה שְׁלֹא הֵינּוּ אֵיפֶה שְׂצָרֶיךָ הִיָּה לְהִיּוֹת

סְלִיחָה וּמְחִילָה עַל שְׂאֲנָנוֹת וַיְהִירוֹת

סְלִיחָה וּמְחִילָה עַל פְּלִגְנוֹת וְהַתְּעַלְמוֹת

עַל מְעוֹט סוּבְלָנוֹת

עַל חֶסֶר לְכִידוֹת

עַל יִתְרַחֲשָׁדָנוֹת

עַל רְדִירוֹת וְנִצְחָנוֹת

סְלִיחָה וּמְחִילָה כִּי בַחֲפוּזֵנוּ אֲבָדְנוּ חֲבֵרוֹת וַיְדִירוֹת

פיוט זה נכתב בחודש אלול
תשפ"ד בפרוס הימים
הנוראים של שנת תשפ"ה
ולאחר כשנה למלחמת
שבעה באוקטובר (חרבות
ברזל) שסיומה טרם נראה
באופק.

סְלִיחָה, מְחִילָה וְכִפּוּרָה, אִם נִזְכָּה וְנִרְצָה
סְלִיחָה, מְחִילָה וְכִפּוּרָה אִם רְעוּת נִרְבָּה
נִבְנָה וְנַעֲשָׂה
לֵלֵב מְרַפָּא
לְמַד מַחֲסֵה
מַעֲלֵת חִבְרָנוּ תְּמִיד נִרְאָה
סְלִיחָה, מְחִילָה וְכִפּוּרָה, עַתְּ נִהְיָה רְאוּיִים זֶה לְזֶה

תפילות וברכות

ברכה לבן / בת המצווה

הנוסח שלהלן הוא במתכונת של ברכת אב לבנו, וכל אחד ואחת יתאימו את הנוסח לאירוע: ברכת אם לבנה, ברכת אב או אם לבתם, ברכת סבא וסבתא לנכד או לנכדה וכו'.

"ויגדלו הנערים" – רבי לוי אמר: משל להדס ועצבונית שהיו גדלים זה על גבי זה. וכיון שהגדילו והפריחו, זה נותן ריחו וזה חוחו. כך, כל שלוש עשרה שנה שניהם הולכים לבית הספר ושניהם באים מבית הספר. לאחר שלוש עשרה שנה, זה היה הולך לבתי מדרשות וזה היה הולך לבתי עבודה זרה. אמר רבי אלעזר: צריך אדם להטפל לבנו עד שלוש עשרה שנה. מיכן ואילך צריך שיאמר: "ברוך שפטרני מענשו של זה". (בראשית רבה סג י פרשת תולדות).

בְּנֵי ...

אֲתָהּ עוֹשֶׂה הַיּוֹם צֶעֶד גָּדוֹל בְּחַיִּיךָ וּמִצְטָרְךָ לְמַנְּנוּ וּבְנֵינוּ
עִם יִשְׂרָאֵל. מִפְּאֵן וְאֵילָךְ אֲתָהּ חֵבֵר וְשִׁתְּךָ מְלֵא בְּכָל
דָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה וּבַעֲשִׂיָּה שֶׁל תּוֹרָה, מִצְוָה וְחֻסֵּד. מִיּוֹם זֶה
וְהִלָּאָה, אֲתָהּ אָבֹן בְּנֵינוּ בְּפִסְיָס הַגָּדוֹל שֶׁל הָעָם הַיְּהוּדִי
לְדוֹרוֹתָיו. בְּכָל אֲשֶׁר תִּלְךָ תִּשְׁלִים מְנִי וּבְנֵינוּ שֶׁל יְהוּדִים
בְּאֲשֶׁר הֵם. תִּכְבֵּד כָּל עֵדָה וּמְנַהֲגִיהָ וּיְכַבְּדוּ הֵם אוֹתְךָ,
תִּשְׁמַח בָּהֶם וְיִשְׁמְחוּ בְּךָ. הַתְּרַחֵק מִכֹּל בְּדַלְנוּת וְעַדְתָּאִית
וְיִתְקַים בְּךָ "כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרָבִים זֶה בְּזֵה".

הַיּוֹם אֲתָהּ מִצְטָרְךָ לְקַהֲלָה שְׁלַנּוּ שֶׁמְקַבְּלַת אוֹתְךָ כְּחֵבֵר
שְׁנוֹה זְכוּיּוֹת וְגַם חוֹבוֹת: בְּתַפְלָה, בְּקָרִיאַת הַתּוֹרָה,
בְּשַׁעוּרֵי תּוֹרָה וּבְאֲרוּעִים שֶׁל שְׂמִיחָה וְשֶׁל עֲצִב. הֵיחָה
מְקַדִּים שְׁלוֹם לְכָל אָדָם וְהוּי מְקַבֵּל כָּל אָדָם בְּסִפְרָא פְּנִים
יְפוֹת וּמְאִירוֹת. הַתְּרַחֵק מִכֹּל מַחְלָקַת, רְכִילוֹת וְלָשׁוֹן

הָרַע, אָךְ אֵל תַּעֲמֹד מִנֶּגֶד לְנוֹכַח רָשָׁע וְעוֹלָה. זְכוֹר אֶת
מֵאֲמַר הַחֲפָז חַיִּים: יְהוּדֵי צָרִיךְ לְדַאֵג לְעוֹלָם הַבָּא שֶׁל
עֲצָמוֹ וְלְעוֹלָם הָאָה שֶׁל חֲבֵרוֹ וְלֹא חָס וְחָלִילָה הַהֲפֹךְ.

גַּם בְּחוּג מִשְׁפַּחְתָּנוּ אַתָּה מוֹסִיף הַיּוֹם עֲמוּד תְּזַק וּבְשִׁעָנָת
אֵיתָנָה. אַתָּה שָׂךְ עֲכָשׁוֹ ל"גְּדוֹלִים" וְלִמְבֹגְרִים בְּמִשְׁפָּחָה
הַגְּרָעִינִית וְהַמְרַחֶבֶת. הִיָּה תַמִּיד בֵּין הַמְדַבְּרִים בְּנַחַת,
בֵּין הַמְשִׁפְּנִים שְׁלוֹם וְאַחֻוּהַ וּמְשַׁקִּיטִים כָּל מְרִיבָה, בֵּין
הַמְעַטְרִים אֶת שְׁלַחַן שַׁבַּת וְחֹג בְּדַבְּרֵי תוֹרָה וְחֻקָּמָה
וּבְנִגּוּנִים שֶׁל נְשָׁמָה.
אִמָּא וְאֲנִי שְׂזָכִינוּ לְרֵאוּתְךָ הַיּוֹם מִקֶּבֶל עָלֶיךָ עַל מְצוּת,
נִשְׁמַח מְאֹד לְרֵאוּת בְּךָ מִכָּאֵן וְאֵילָךְ שֶׁתִּרְפֶּה מְלֵא בְּעֵצוּב פְּנֵי
הַמִּשְׁפָּחָה וְהַבַּיִת.

אָךְ מַעַל לְכָל אַתָּה סוֹגֵר הַיּוֹם מֵעֵגֶל פְּנִימִי שֶׁל עֲצָמָךְ.
אַתָּה הוֹפֵךְ הַיּוֹם מִמִּי שְׂאִינוֹ מְצוּהָ וְעוֹשֶׂה לְמִצְוָה וְעוֹשֶׂה.
אַתָּה הוּא שְׁעוֹבֵר הַיּוֹם מִיְלֻדוֹת לְבִגְרוּת, אַתָּה הוּא
שֶׁמְקַבֵּל עָלֶיךָ עַל תוֹרָה וּמְצוּת.
אִמָּא וְאֲנִי עוֹד כָּאֵן, אֲנַחְנוּ תַמִּיד לְיָדְךָ וְלֹא פּוֹטְרִים אוֹתְךָ
לְשׁוֹם מְקוֹם. נִמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת לְצַדִּיק בְּלֵב וְנִפְשׁ וְלִסְיַע בְּכָל
אֲשֶׁר תִּרְצֶה שְׁנִסְיַע. אֲבָל אֶת הַצַּעַד הַגָּדוֹל, צַעַד רֵאשׁוֹן
בְּדַרְךְ אַרְכָּה וּמְאַתְנַגֶּרֶת, אַתָּה הוּא שְׁעוֹשֶׂה הַיּוֹם. בְּצַעַד
זֶה אַתָּה יוֹצֵר חוּלְיָה נּוֹסֶפֶת בְּשִׁרְשֻׁרֶת הַמְסִרָה וְהַדּוֹרוֹת
שֶׁל הָעָם הַיְהוּדִי. וְאֲנַחְנוּ כְּבָר רוֹאִים וְצוֹפִים אִיזוֹ חוּלְיָה
נְהַדְרֶת וְאֵיתָנָה זוֹ תִהְיֶה.

**יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ, יְאֵר ה' פְּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיְחַנֶּךָ;
יִשָּׂא ה' פְּנֵינוּ אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שְׁלוֹם.**

מי שברך' למתגייסים לשירות

ברכה לבן / לבת / לנכד / לנכדה

עם גיוסם לצבא ההגנה לישראל ולשירות הלאומי

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, אמותינו שרה
רבקה רחל ולאה, והיה עמם ושמרם בכל אשר הלכו,
הוא יברך ישמר ויהיה עם כל נערי ונערות ישראל
המתגייסים בימים אלה לשירות בצבא ההגנה לישראל, או
לשירות האזרחי ובהם בננו / בתנו / נכדנו / נכדתנו ...

[שם] בן / בת ...

הקדוש ברוך הוא יפרס ספת שלומו על ...
ועל כל חבריו וחברותיו / חבריה וחברותיה המתגייסים
והמתנדבים בעם, ישמרם ויצילם מפל צרה וצוקה, מפל
פגע ותקלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
יתן הקדוש ברוך הוא להם עז ותבונה, אמוץ וגבורה,
מסירות והתמדה, ויחזקם בחיל וברוח למלא תפקידם
ומשימותיהם, בהגנת גבולנו וערי אלוהינו וסעד לעמנו.
ויכדברי הנביא זכריה לשבי ציון: "לא בחיל ולא בלח כפי
אם-ברוחי אמר ה' צבאות".
זכות גדולה היא לנו ללוות אותך/אותך ...
בצעד הקטן-גדול הזה, הפשוט והלא מובן מאלי,
להצטרף לשורות צבא ההגנה לישראל במדינת ישראל
העצמאית והרבבנית. כלנו מיחלים ומתפללים ליום

בו תקים בנו ברפת התורה: "ונתתי שלום בארץ ואין
מחריד", ליום בו ישמיע המבשר מעל ראשי ההרים את
דברי הנביא ישעיהו: "ושמתי פקדתה שלום". עד שיבוא
יום זה, ועל מנת שיבוא במהרה, מצוה עמנו לשמור
על המתנה שקבל לאחר שנות הגלות הארצה לטפחה,
לחזקה ולהגן עליה. ואשרי מי שזכה וזוכה לראות בנים
ובני בנים העושים משמרת למשמרתי: בונים ועובדים,
לומדים ושומרים, מתגיסים ומתנדבים, לכל מלאכת
יחיד וצבור ומקימים מצות הגנת עם ישראל ובצוור
בחיל גדול, ברוח נכונה ובלבב שלם.

לבת: צאתה לשלום ...

ושובה בשלום בכל עת. קדשי שם שמים בכל הליכותיך
ומצאי חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם, בכל מקום ובכל
שעה. תפלותינו, מחשבותינו וברכתנו ילווה באשר תהיי:

לבן: צאתה לשלום ...

ושובה בשלום בכל עת. קדש שם שמים בכל הליכותיך
ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם, בכל מקום ובכל
שעה. תפלותינו, מחשבותינו וברכתנו ילווה באשר תהיה.

**יברכה ה' וישמרה: יאר ה' פניו אליה ויחנה: ישא ה' פניו
אליה וישם לה שלום:**

יום הכיפורים, כי פנה יום

ברכת הבנות והנכדות

בערב היום הקדוש הזה, אני מבקש/מבקשת לברך אותך
בתי ... / נכדתי ...

שתכתבי ותחתמי לשנה טובה ומאשרת – לשנה של
שמחה, שנה של בריאות, שנה של עשייה, שנה של
מלאות, שנה בה תוסיפי חיל ומעשים טובים, ויהי ה'
עמך בכל אשר תפני.
ברגע קדוש זה, אנו נושאים מבט לאחור וזוכרים את כל
הדורות שעברו, את סבא ... וסבתא ...

[כאן כל אחד יסיף ויפרט כרצונו]

שבזכותם אנו נצבים כאן, ועומדים לקבל ברטט של
קדישה ובשמחה של מצוה את היום הקדוש שכל
סליחה ומחילה, תקון ותשובה, כפרה וישועה. יום שכל
טוב, כפי שעשה הכהן הגדול בימים בהם עמד המקדש
על מכונו ועם ישראל שכן בארצו. יום בו קבל עם ישראל
את הלוחות השניים המשלבים מעשה אדם ומכתב
אלהים, יום של רצוי והזדמנות חדשה.
ברגע קדוש זה, מתחילה שנה חדשה, בה רב הנעלם על
הידוע והנסתר על הגלוי: "מי יחיה ומי ימות, מי ינוח ומי
ינוע, מי יעני ומי יעשר, מי ישפל ומי ירום". ברגע זה אנו
נושאים מבט קדימה ויודעים שהקדוש ברוך הוא נתן

לנו בינה ודעת, חכמה ולב לפעל במעשינו ובמחשבותינו,
שבשונה הוא נרום ולא נשפל, נבנה ולא נהרוס, נחיה ולא
נמות, ננוח ולא ננוע. נוסף אהבה במקום שאיננה, נאיר
במקום של חשך.

ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שישא פניו אליה, יוסיף
ויתן לה מאורו וזיוו, מכוחו ומדותיו, ומצאי חן ושכל
טוב בעיניו ברוך הוא ובעיני כל אדם אשר נברא בצלמו.
שתקדשי שם שמים בכל הליכותיה, שיהא משאה ומתנה
בין הבריות בנחת ובישר, שאהבוהו רעה ותאהבי את
אותם, וישמחו הם בה ותשמחי את בהם. שתוסיפי
דעת, בינה והשכל בתורת ה' ובמדע העולם המפלא
שברא, והפקידו בידינו "לעבדה ולשמרה". שתמשיכי
את המפעל הנהדר שזכינו לו במדינת ישראל לאחר
שנות הגלות הארוכות. שתוסיפי חוליה נאמנה ואיתנה
בשרשרת הדורות אותם אנו זוכרים וממשיכים ברגע
קדוש זה. ובבוא היום, תעמדי את כאן, על האדמה אשר
שבנו אליה, בערב של יום בו אנו שבים אל בוראנו,
כבנים המתרפקים על אביהם ועל אמם, ותזכי לברך
את בניך ובנותיך, נכדיך ונכדותיך, ולהעביר את לפי
התשובה, השיבה והישיבה לבטח, לדורות הבאים.

**ברכה ה' וישמרה, יאר ה' פניו אליה ויחנה, ישא ה' פניו
אליה וישם לה שלום.**

שנה טובה ותטיב לנו החתימה

יום הכיפורים, כי פנה יום

בְּרַכַּת הַבָּנִים וְהַנְּכָדִים

בְּעֶרְבַּ הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, אֲנִי מְבַקֵּשׁ/מְבַקְשֶׁת לְבָרַךְ אוֹתְךָ
בְּנִי ... / נְכָדִי ...

שֶׁתִּכְתַּב וְתַחַתֶּם לְשָׁנָה טוֹבָה וּמְאֻשְׁרֶת, לְשָׁנָה שֶׁל שְׂמֵחָה,
שָׁנָה שֶׁל בְּרִיאוֹת, שָׁנָה שֶׁל עֲשִׂיָּה, שָׁנָה שֶׁל מְלֵאוֹת, שָׁנָה
בָּהּ תוֹסִיף חֵיל וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וַיְהִי ה' עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר
תִּפְּנֶה.

בְּרַגְעַ קְדוֹשׁ זֶה, אֲנִי נוֹשְׂאִים מִבֶּט לְאַחֹר וְזוֹכְרִים אֶת כָּל
הַדּוֹרוֹת שֶׁעָבְרוּ, אֶת סָבָא ... וְסַבְתָּא ...

[כאן כל אחד יוסיף ויפרט כרצונו]

שֶׁבְּזִכְוֹתָם אֲנִי נֹצְבִים כָּאֵן, וְעוֹמְדִים לְקַבֵּל בְּרִטָּט שֶׁל
קְדֻשָּׁה וּבְשִׂמְחָה שֶׁל מִצְוָה אֶת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ שֶׁכָּלוּ סְלִיחָה
וּמְחִילָה, תִּקְוֹן וּתְשׁוּבָה, כְּפָרָה וַיִּשְׁעָה. יוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב,
כְּפִי שֶׁעָשָׂה הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בַּיָּמִים בָּהֶם עָמַד הַמִּקְדָּשׁ עַל
מְכוֹנּוֹ וְעַם יִשְׂרָאֵל שָׁכַן בְּאַרְצוֹ. יוֹם בּוֹ קִבַּל עַם יִשְׂרָאֵל אֶת
הַלּוּחוֹת הַשְּׁנַיִים הַמְּשֻׁלָּבִים מֵעֲשֵׂה אָדָם וּמִכְּתַב אֱלֹהִים,
יוֹם שֶׁל רְצוֹי וְהַזְדַּמְנוֹת חֲדָשָׁה.

בְּרַגְעַ קְדוֹשׁ זֶה, מִתְחִילָה שָׁנָה חֲדָשָׁה, בָּהּ רַב הַנְּעֻלָּם עַל
הַיְדוּעַ וְהַנְּסֻתָר עַל הַגְּלוּי: "מִי יִחְיֶה וּמִי יָמוּת, מִי יִנּוּחַ וּמִי
יָנוּעַ, מִי יַעֲנֶי וּמִי יַעֲשֶׂר, מִי יִשְׁפַּל וּמִי יָרוּם". בְּרַגְעַ זֶה אֲנִי
נוֹשְׂאִים מִבֶּט קְדִימָה וְיוֹדְעִים שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן

לנו בִּינָה וְדַעַת, חֲכָמָה וְלֵב לַפְעַל בְּמַעֲשֵׂינוּ וּבְמַחְשְׁבוֹתֵינוּ,
שֶׁבִשְׂנָה הַזֹּאת נָרוּם וְלֹא נִשְׁפָּל, נִבְנֶה וְלֹא נִהְרוֹס, נַחֲיֶה וְלֹא
נָמוּת, נְנוּחַ וְלֹא נִנוּעַ. נוֹסִיף אֶהְבֶּה בְּמָקוֹם שֶׁאֵינָנָה, נֶאֱרָר
בְּמָקוֹם שֶׁל חֲשָׁה.

וְיֵהי רָצוֹן מִלְפָּנֵי אָבִינוּ שֶׁבִשְׂמִים שֶׁיִּשָּׂא פָּנָיו אֵלֵינוּ, יוֹסִיף
וְיִתֵּן לָנוּ מֵאוֹרוֹ וְזִיווֹ, מִכּוּחוֹ וּמִדּוֹתָיו, וּמִצָּא חֵן וְשָׂכַל טוֹב
בְּעֵינָיו בְּרוּךְ הוּא וּבְעֵינֵי כָּל אָדָם אֲשֶׁר נִבְרָא בְּצַלְמוֹ.
שֶׁתְּקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּכָל הַלִּיכוֹתֶיהָ, שֶׁיִּהְיֶה מִשְׁאֵה וּמִתְנַבֵּר
בֵּין הַבְּרִיּוֹת בְּנִחַת וּבִישָׁר, שֶׁיִּאֱהָבוּהָ רַעֲיָה וְתֹאֲהָבֶה אֶתָּה
אוֹתָם, וְיִשְׁמְחוּ הֵם בָּךְ וְתִשְׁמַח אֶתָּה בָּהֶם. שֶׁתּוֹסִיף דַּעַת
בִּינָה וְהַשְׂפָּל בְּתוֹרַת ה' וּבְמִדַּע הָעוֹלָם הַמְּפֹלָא שֶׁבְּרָא,
וְהַפְּקִידוֹ בְּיַדֵּינוּ "לְעֵבְדָהּ וּלְשִׁמְרָהּ". שֶׁתְּמַשִּׁיךְ אֶת הַמְּפֹעֵל
הַנֶּהְדָּר שֶׁזָּכִינוּ לוֹ בְּמִדְּיַנָּת יִשְׂרָאֵל לְאַחַר שְׁנוֹת הַגָּלוּת
הָאֲרָפוֹת. שֶׁתּוֹסִיף חוֹלְיָה נְאֻמָּנָה וְאִיתָנָה בְּשִׁרְשָׁרְתָּהּ
הַדּוֹרוֹת אוֹתָם אֲנִי זוֹכְרִים וּמִמְשִׁיכִים בְּרַגַע קְדוֹשׁ זֶה.
וּבְבוֹא הַיּוֹם, תַּעֲמֹד אֶתָּה כְּאִן, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר שִׁבְנוּ
אֵלֵינוּ, בְּעֵרְבוּ שֶׁל יוֹם בּוֹ אֲנִי שָׁבִים אֶל בּוֹרְאָנוּ, כְּכַנְיָם
הַמִּתְרַפְּקִים עַל אֲבִיהֶם וְעַל אִמָּם, וְתִזְכֶּה לְבָרֶךְ אֶת בְּנֵינוּ
וּבְנוֹתֵינוּ, נִכְדֵּיךְ וְנִכְדוֹתֵינוּ, וְלִהְעֵבִיר אֶת לְפִיד הַתְּשׁוּבָה,
הַשִּׁיבָה וְהַיְשִׁיבָה לְבִטָּח, לְדוֹרוֹת הַבָּאִים.

**יְבָרַכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ, יָאֵר ה' פָּנָיו אֵלֵינוּ וַיַּחֲנֵךְ, יִשָּׂא ה' פָּנָיו
אֵלֵינוּ וַיִּשֶׂם לָנוּ שְׁלוֹם.**

שְׁנָה טוֹבָה וְתִיטִיב לָנוּ הַחֲתִימָה

בין כפור לכפות ובין כסה לסכות

ימים של חסד

ימים שבין יום הכפורים וְחג הסוכות, ימים של חסד הם. תש תקפה של חמה וצנת החרף טרם באה. פריחות ובצעים של סתו מנסרים באויר, ריחות וצלילים של תקופת תשרי נשאים ברוח היום. דומה שהעולם כולו מתכסה במעטה של רגע והפוגה משטר החיים – שקט חרישי ורוגע קסום נסוכים על פני הכל. הטבע משמיע קולו בשלוח והאדם שותק בדממה. הדור ונאה העולם בזיוו.

ימים של חסד הם – חסד שבא בסליחה ובעננה של תקנה. ימים של בינים – בין עונות ותקופות, בין הרהורים ומחשבות, בין הימים הנוראים וימי השמחה הבאים עלינו לטובה.

גם ימים של חפזון והתרוצצות הם: מי לעסקיו ולעבודתו במעט ימי המעשה שנותרו; מי לאסף ובלו, לדרך יינו ולמסק זיתו; ומי לשאר מלאכות העונה ולמצוות הרבות שחג הסוכות, הוא חג האסיף, עטור בהן: זה בספתו וזה בלולו וזה בהכנות לחג.

”ולקחתם לכם ביום הראשון” – דורש ויקרא רבה (ל ז) – משל למדינה שחייבת ליפס (מס) למלך והלך המלך לגבותה. בתוף עשרה מילין יצאו גדולי המדינה וקלסוהו – התיר להם שלישי... בתוף חמשה מילין יצאו בינוני המדינה

וקלסוהו – התיר להם עוד שלישי. כיון שגנבנס למדינה יצאו כל בני המדינה אנשים ונשים וטף וקלסוהו – והתיר להם הכל. אמר להם המלך: מה שהלך הלה, מכאן נתחיל החשבון. כן, בערב ראש השנה גדולי הדור מתעניין והקדוש ברוך הוא מתיר להם שלישי מעונותיהן. ומראש השנה ועד יום הכפורים היחידים מתעניין והקדוש ברוך הוא מתיר להם שלישי מעונותיהן. וביום הכפורים כלן מתעניין אנשים ונשים וטף והקדוש ברוך הוא אומר להם לישראל: מה שהלך הלה, מכאן נתחיל החשבון. ומיום הכפורים עד החג כל ישראל עסוקין במצות: זה עוסק בספתו וזה בלולבו. וביום טוב הראשון של חג כל ישראל עומדין לפני הקדוש ברוך הוא ולולביהן ואתרוגייהן בידם ומקלסים לשמו של הקדוש ברוך הוא. והקדוש ברוך הוא אומר להם: מה שהלך הלה, מכאן נתחיל החשבון. לפיכך משה מזוהר לישראל: "ולקחתם לכם ביום הראשון".

והאדם משתאה ומשתומם: היכן עמידתנו? אם כל מעשינו לחציר יבש ולהבל דמה, אם ימינו כצל עובר, כענן כלה וכחלום יעור, מה כעת? לאן מכאן? ארבעה ימים אלה שבין כפור לכפות ובין פסח לסוכות, בין שפרכת שייח כמים ובין הקפות ונסוה המים, בין תקיעות ראש השנה ותרועות שמחת בית השואבה, לאן הם שייכים? אם אכן ימים של חסד הם וטרים החל החשבון, הפנקס טרם נפתח והיד עוד לא רושמת; אם אמנם ימים של חסד הם, ימים של אי-חשבון, ימים של טרם "הראשון", האם נדע לפתח בהם דף חדש? האם נשפיל לרשם בכתב אמת גליון חלק, בו ירבה הטוב על

הרע, הביחד על הפחד, האחוד על הפרוד, האהבה על
המשטמה? האם נשפיל לחרט בו את הערבות ההדדית
והאחדות העממית של עם שכל כך הרבה ימים של אי-
חסד רשומים בתולדותיו?

לא ביום אחד קדוש ונורא ככל שיהיה, נבחן ונמדד. שפוף
הלב בתפללות ונעימות הימים הנוראים ודאי חשוב ונאה
הוא. אך לא בו (בלבד) יחרץ ויחתם דיננו. רק בימים
זכים אלה שבין כפור לכפות ובין כסה לסקות שיביאנו
לעשיה של חסד ולמעשים טובים.

תפילה לפְּרֹדָה מן הַסֶּכֶה

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׂזַכִּיתַנִּי לְקַיֵּם
מִצְוֹת סֶכֶה הַשָּׁנָה בְּרַב נַחַת עִם מְשֻׁפְּחָתַי הַיְקָרָה וְעַם רַעֲי
הָאֲהוּבִים, מִתּוֹךְ שְׂמִיחַת יוֹם טוֹב, בְּרִנְחָה וְהִשְׁקוּט. מִכִּיר
אֲנִי בְּטוֹבָה שֶׁהִרְעַפְתָּ עָלַי, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, לְקַיֵּם מִצְוֹת
סֶכֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַמְּחַדָּשֶׁת יְמֵיהָ כְּקֹדֶם, בְּמִזְגָה הַנָּאָה
שֶׁל הָאָרֶץ בִּימֵי תְּקוּפַת הַשָּׁנָה, בְּעֵת הָאֶסִּיף בְּצֵאת הַשָּׁנָה,
לְמִתְחַה שֶׁל הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַבָּאָה עֲלֵינוּ לְטוֹבָה. זְכִיתִי
לִמָּה שֶׁלֹּא זָכוּ דוֹרוֹת רַבִּים לְפָנֶיךָ, אֲבוֹת אֲבוֹתַי, שֶׁחָלְמוּ
לְקַיֵּם מִצְוֹת יְשִׁיבָה בְּסֶכֶה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. עַל כֵּן אֲנִי אוֹמֵר:
מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיִם שֶׁחֲחִייתַנִּי וְקִיַּמְתַּנִּי וְזַכִּיתַנִּי
בְּמִצְוֹה נְאֻה זֹה.

וְיֵהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁכְּשֶׁם
שְׂזַכִּינוּ לִישִׁב בְּסֶכֶה הַשָּׁתָא, כֵּן נִזְכֶּה לִישִׁב וּלְקַיֵּם מִצְוֹת
סֶכֶה גַם בְּשָׁנָה הַבָּאָה לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעֵת חַיָּה, הַיּוֹם פֹּה
כְּלָנוּ חַיִּים, לְשָׁנִים רַבּוֹת וּנְעִימוֹת.

